

A.E. TALAIA
talaia
agrupació excursionista
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME
OCTUBRE-NOVEMBRE-DESEMBRE 97

TECNICS

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

NOUS
CURSOS

MATRÍCULA
GRATUÏTA!!!

CURSOS HOMOLOGATS PER L'A.E.C.E.I.

Introducció als ordinadors

MSDOS - Windows 3.11 - Windows 95

OFIMÀTICA: Word - Excel - Access - Powerpoint

PROGRAMACIÓ: C - Pascal - Visual Basic - Basic

C++ - Delphi

DISSENY: AutoCAD - PageMaker - CorelDraw -

3D Studio - Photoshop

MECANOGRAFIA: per ordinador i convencional

Classes particulars i per a empreses: i, a més,
CURS AVANÇAT A LA XARXA INTERNET

BEEP

ORDENADORES

Concessionari oficial:

EPSON COMPAQ TOSHIBA ZENITH RICOH

Tota classe de consumibles
i material d'informàtica

C. de l'Aigua, 14
Tel. 814 12 96
08800 Vilanova i la Geltrú

**LA TEVA PASSIÓ: ELS ESPORTS I L'AVENTURA...
I LA NOSTRA: SATISFER-TE**

Av. Tarragona, 58 - Tel. 890 21 93
La Parellada, 53 - Tel. 892 22 33
Vall del Castell, 16 - Tel. 890 36 51
08720 VILAFRANCA DEL PENEDES

Rambla Principal, 15 - Tel. 814 42 31
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

FEROPTICA

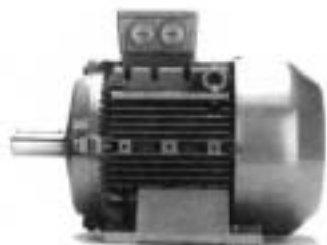
Professionals de la visió

EL PERQUÈ DE LA QUALITAT
EL PERQUÈ DE LA VARIETAT
EL PERQUÈ DE MOLT MÉS

**PROMOCIÓ DE LENTS
DE CONTACTE TOVES 15.900 ptes.**

Rambla Principal, 55 (Bulevard Diana)

08800 Vilanova i la Geltrú

Bobinatges **i** **R**eparacions **M**otors **E**lèctrics

S.
L.

- Reparació de bombes elevació d'aigua
- Reparació de maquinària electro-portàtil (taladres, esmoladors, martells...)
- Venda de recanvis i accessoris
- Servei oficial Black & Decker
- Servei oficial Makita

c/ Aigua, 4 - Tel. 893 00 11 - VILANOVA I LA GELTRÚ

VIDRES VILANOVA

route

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73
Tel. (93) 893 61 34
Fax (93) 893 17 96

OFICINES I VENDA

Pare Garí, 41 - Sant Onofre, 45
Tels. (93) 893 15 92 - (93) 893 87 07
Fax (93) 893 17 99

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

**ELS VOSTRES RODETS
 FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.**

**LLOGUER DE CARAVANES
 TEMPORADA D'HIVERN I D'ESTIU**

Distribuidor oficial:

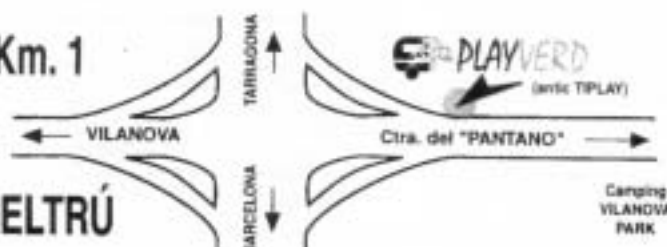

CARAVANES DE 4/5 PLACES AMB CALEFACCIÓ

Ctra. de l'Arboç, Km. 1

Tel. 814 13 70

VILANOVA I LA GELTRÚ

CARAVANES I REMOLCS, NOUS I D'OCASIÓ
 ACCESSORIS I RECANVIS
 TALLER DE REPARACIÓ I MANTENIMENT

INSTAL·LACIÓ D'ENGANXALLS
 PÀRQUING

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

OCTUBRE-NOVEMBRE-DESEMBRE 97

EDITORS

Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT

Salvador Butí i Papiol

SECRETARI

Lluís Forgas i Serra

REDACCIÓ

Secció de Cultura

DIRECCIÓ

Josep Blanes

EDICIÓ

Blanca Forgas
Joan Raventós

MAQUETA

Josep Blanes

PUBLICITAT

Virtut Castro

Foto portada:
Cingles i Santuari de Cabrera
des del Pas de l'Osca de Cabrera
Foto: Salvador Butí

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.vvirtual.es/talaia/>
talaia@vvirtual.es

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

COL-LABORADORS

Vicenç Carbonell
Toni Sagarra
Salvador Butí
M. Carme Barceló
Joan Sivill
Antoni Ordovàs
Josep M. Also

IMPRESSIÓ

Gràfiques Llopert
Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Noya
Tel. 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL

B-24.619-90

PREU DE VENDA

500 PTA

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

SUMARI N° 258

- 5 EDITORIAL
Equip de Redacció
- 6 MONT BLANC
Joan Toledano
- 10 EL CABRERÈS, O SI VOLEU,
COLLSACABRA II
Josep Blanes
- 13 10a CAMINADA POPULAR DE
VILANOVA I LA GELTRÚ
Antoni Sagarra (Grup de Marxes)
- 14 ACTIVITATS DEL GEAM 1997
G.E.A.M.
- 16 Abadies occitanes (22)
SANT SERNI DE TOLOSA DE LLENGUADOC
Salvador Butí
- 19 CRÒNICA DEL "COTARRO" TALAIENC
Equip de Redacció
- 23 EXPEDICIÓ HONDURAS '97
Laura Garcia
- 26 L'entrevista: VICKY FLORENCIANO
I BARRANCOS
Josep Blanes
- 34 EL CAMÍ DE L'ARXIDUC I EL PUIG DEL TEIX
Antoni Sagarra i Mas
- 39 LA COVA URBANA DE
LA IMPERIAL TARRACO
Francesc Xavier Perona
- 43 El hobby d'aquest estiu (30)
LA CASA MARISTANY
Joan Ll. Sivill
- 47 MONT-REBEI
Diego "Cuc"
- 48 LES POSSIBILITATS DEL
PAISATGE IMMEDIAT
Antoni Ordovàs
- 55 SALVAREM ELS COLLS-MIRALPEIX
DE LES URPES DE LE EXCAVADORES?
Àngels Panés
- 56 Del Montsec al Golf de Roses
RIPOLL-ST. JOAN DE LES ABADESSES
Agustí Poch
- 60 Del Montsec al Golf de Roses
SANT JOAN DE LES ABADESSES-
SANT PONÇ D'AULINA
Agustí Poch
- 63 INTRODUCCIÓ A L'ESPELEOLOGIA
Anna M. Gómez
- 66 PIC DE MIDI D'OSSAU
Joan Toledano
- 69 NOTÍCIES I COMENTARIS
Equip de Redacció
- 70 COMPRO, VENC, CANVIO ...!
Jordi Vidal

Aquests dies s'està celebrant a Kyoto, una ciutat japonesa, una reunió on tots els països del món intenten —sense aconseguir-ho— posar-se d'acord sobre el futur del planeta.

El problema és molt gran i encara que modestament, com a entitat excursionista que som ens hem de mostrar preocupats.

En un país on la major preocupació ecològica (al menys la que surt més als mitjans de comunicació) és si l'óssa Giva ha tingut tres o quatre fills, en una comarca on l'agressió mediambiental, autopistes, urbanització dels Colls, abocadors incontrolats, etc. ens té aclaparats, moltes vegades ens podem oblidar dels grans problemes.

Tot el que ens passa a casa és important, però a escala planetària ens estem jugant la vida, no la nostra, ni la de la nostra família, sinó la vida de la humanitat. Hem de ser conscients que si es continua emeten CO_2 al ritme actual, i estem parlant de coses tan quotidianes com els cotxes, les fàbriques, les calefaccions i les combustions en general, i si es continua la deforestació del planeta al ritme actual, podem entrar en una fase irreversible de canvi climàtic per efecte hivernacle.

Encara hi som a temps? Segurament sí, però aquesta colla de Kyoto haurien de fer alguna cosa més que parlar mirant els seus interessos.

Ah, i per Nadal no aprofitem per gastar més energia inútilment, no posem molsa al pessebre, no guarnim arbres tallats al bosc...

Siguem respectuosos amb el medi ambient, i en cas de dubte, preguntem.

editorial

*Grup
d'escalada
i alta
muntanya*

MONT BLANC

El sostre dels Alps

Com deia l'Andreu en la Revista del trimestre passat, el Mont Blanc és un altre cim, una altra història. Assolir el cim més alt dels Alps -segons les darreres limitacions geopolítiques d'Europa ja no és el més alt del continent- és un bon final d'estiu.

Baixar del refugi de Hörnli del nostre intent de fer el cim del Cervin és un camí que és fa un xic estrany. Ens creuem amb excursionistes que pugen a passar el dia al refugi. En un pla de la morrena veiem acampats els membres d'una cordada amb qui havíem coincidit el dia abans

en l'ascensió, els quals hi van renunciar molt abans. Això ens vol fer creure que tenim dret al consol. Un cop a l'estació del telefèric ja sento l'ambient de la civilització: vestimenta urbana, cares d'admiració per l'entorn... Arribem al càmping de Randa, tenim el vehicle amb tot l'equip, estenem tota la vestimenta que hem utilitzat, muntem tenda i un tendall que fem servir de menjador, parlem, posem en ordre l'equip i les idees, ens relaxem i pensem que podem marxar de bon matí a Chamonix i, si ens trobem bé, iniciem la pujada del Mont Blanc.

Matinem més que no volíem, ens hem equivocat en posar el despertador i quan pugem al cotxe veiem que no són les sis del matí sinó una hora abans. Ja anem bé!

Hem dormit menys del que desitjàvem.

A quarts de nou arribem al peu del telefèric que ens portarà a l'estació del cremallera, encara no estem fins, mig adormits i el cos que no respon. En una cafeteria decidim ajornar un dia la pujada i avui anem de turistes per Chamonix i pugem a l'Aiguille du Midi. A la tarda ens as-

Baixant del Cervin per les "escales metàl·liques al cel". Foto: Joan Toledano

Mont Blanc. Estació del cremallera del Niv de l'Àlga. Foto: Joan Toledano

Càmping de Randa amb la roba a ventilar. Foto: Joan Toledano

Mont Blanc. Inici de la cresta cap al refugi de Goûter. Foto: Joan Toledano

El cim del Mont Blanc, a 4.808 m, no us penseu pas que és la parada del Metro. Foto: Joan Toledano

sabentem que el refugi "du Goûter" no solament està complet sinó que ens diuen que no puguem per la impossibilitat de facilitar lloc per dormir. Ondia! Doncs sí que anem bé!

El dissabte 20 de setembre agafem el primer viatge de cara al Nid d'Aigle. Renoi, sí que n'hi ha de gent! El final del viatge del trencremallera és molt curiós, és una estació que és final d'obra amb un glaciari de decorat de fons. Tots quatre, amb tranquil·litat, iniciem el camí pel mig d'un desert de pedra i pedres, tenim tot el dia (relatiu perquè són a prop de dos quarts de dotze del matí), triguem un parell d'hores per arribar a l'entrada de la neu, a nivell del refugi de Tête Rousse, 3167 m, quedant aproximadament 700 metres de desnivell. En primer terme el pas del "corredor", és com aquell que juga a la ruleta russa, les pedres de forma continuada van caient de cap damunt de l'agulla. Total agafen carrera baixant per un pendent de 700 metres, passem el flanqueig, sembla ser que l'hem trobat en bones condicions ja que la traça és plana i ampla i la caiguda de pedres es pot vigilar molt bé.

A partir d'aquí comença una veritable ascensió, no gaire complicada però dreta i amb necessitat d'utilitzar les quatre "grapes" en algun moment. Racons de gel i molta gent. A dos quarts de cinc de la tarda arribem en aquest magnífic balcó que és el refugi de l'Aiguille du Goûter, l'indret on passarem la nit (3835 m alt). El refugi és ple, ja era d'esperar, ja hem pujat amb la mentalitat de passar la nit del lloro.

Ens preparem el sopar a l'exterior, hi toca el sol i la temperatura és suportable, però ja anem vestits d'"astronautes". Una vegada ja s'ha amagat el sol, amb una impressionant posta, al "carrer" ja no hi ha qui hi pari, tots correm a agafar un racó a dins el menjador. Sorpresa! A l'hora d'anar a preparar els racons per dormir ens faciliten uns marfegons. Uns "gavatxos" simpàtics que s'han acomodat davant nostre ens passen un tragueta d'"aigua de foc" que diuen que és de fabricació casolana... Marfegó + aiguardent + ganes de dormir, la nit, que durant tota l'ascensió havia estat un element molt preocupant, ha resultat suau i còmoda. A les 9 del vespre apaguen el llum i a

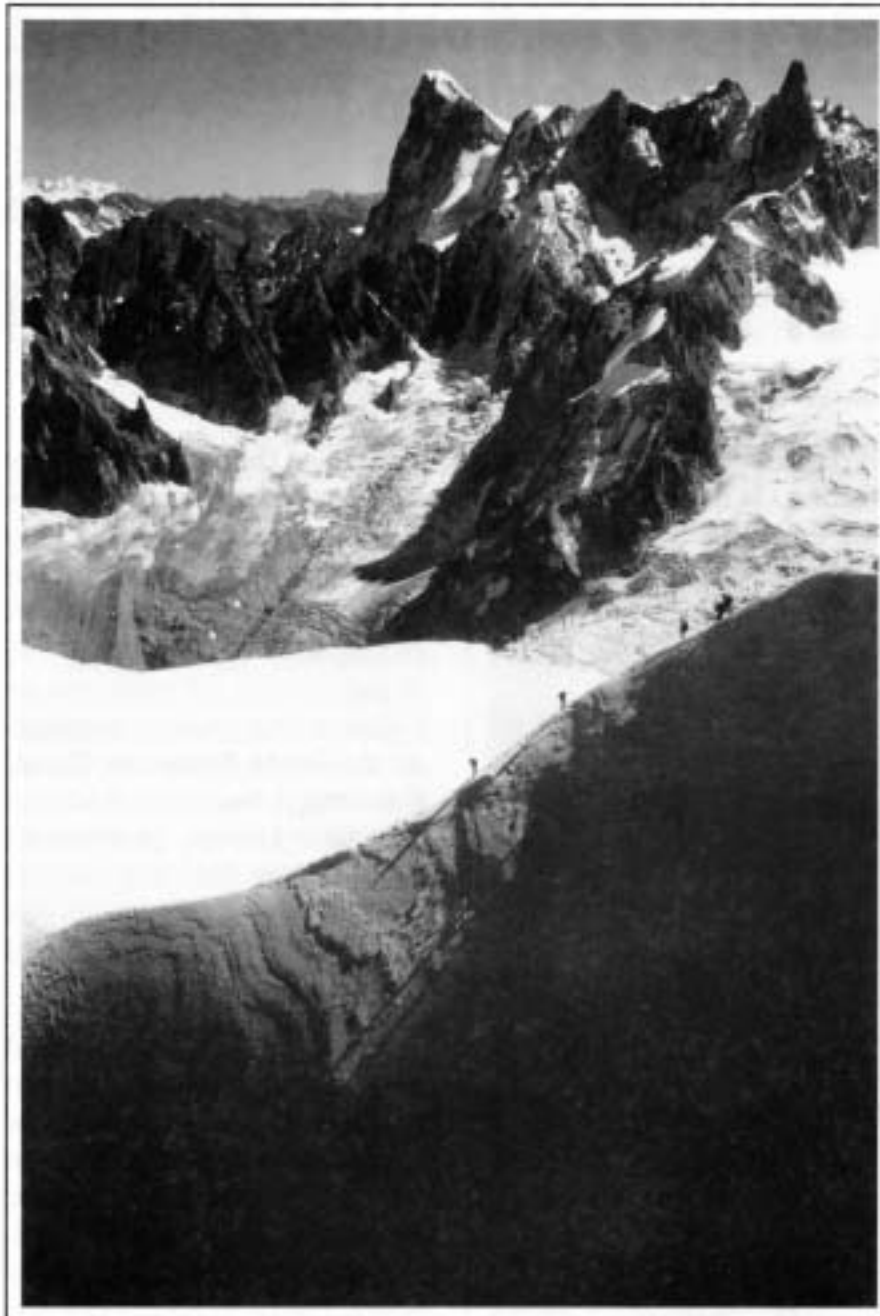
Travessant ràpids el couloir per on baixen les pedres del Góiter. Foto: J. Toledano

L'Aiguille du Midi vista des del cim del Mont Blanc. Foto: Joan Toledano

L'equip que assolí el Mont Blanc. D'esquerra a dreta: el Robert, l'Andreu, la Lurdes i el Joan. Foto: Joan Toledano

Les Grands Jorasses vistes des de l'Aiguille du Midi. Foto: Joan Toledano

les dues menys deu de la matinada, rebombori general!

A tres quarts de tres de la mati-

nada sortim amb tot l'equip ja que la temperatura és la normal per l'alçada. Control..., menys 10,8°, alçada

4.547 metres, hora 6 del matí del 21 de setembre, comiat de l'estiu 1997.

Ja hem superat el Dôme de Goûter, el refugi Vallot i aproximadament a l'alçada del replà denominat Les Roches de la Tournette, a 4677 m, el teló negre va deixant pas a la claror del dia que ens canvia la llum pàlida de la lluna, que durant tota la setmana ens ha acompanyat, per la llum de la satisfacció de coronar amb el primer cop d'ull de sol que ens temperarà l'estona que gaudim del cim.

El Mont Blanc no és una muntanya de què puguem gaudir en solitari ni per la companyia dels amics de cordada, és una muntanya oberta de tal manera que hi ha gent per sentir-te massa acompanyat, una mica aclaparat.

La baixada fins al Goûter, temps de fer una parada i beure un te calent, una hora de recuperació i la cresta més glaçada que ahir, continuem amb grampons i seguim la cua de gent a la qual ja estem acostumats.

Passat el Tête Rousse ja tornem a trepitjar la zona més incòmoda de tota la baixada, ja tinc ganes de treure'm les carcasses dels peus, el Nid d'Aigle és una forta aglomeració de gent, no cal patir, s'ha incrementat el nombre de trens i tots, amb paciència, tornarem a la vall.

L'estiu ha finalitzat i no podíem tenir unes postres millors, el magnífic pastís de nata que és el **Mont Blanc**.

Joan Toledano
Lurdes - Andreu - Robert
20 i 21/9/97

40 ANYS DE COMPARSES

ES DEMANA A TOTS ELS SOCIS QUE DISPOSIN DE FOTOGRAFIES DE LES COMPARSES, QUE ENS LES DEIXIN PER A L'EXPOSICIÓ RETROSPECTIVA QUE TINDRÀ LLOC AL LOCAL SOCIAL DURANT EL MES DE FEBRER.

GRÀCIES PER ENDAVANT.

La Comissió de Carnaval

*Cicle
d'Excursions
"Coneguem
Catalunya"*

31a Sortida del cicle "Coneguem Catalunya" El Cabrerès o si voleu Collsacabra II

Ja feia temps que li teníem ficat l'ull, per recórrer aquells indrets. Aquesta elevació o relleu muntanyós -que pertany a la

Serralada Transversal- entre l'Osona i la Garrotxa i que s'enlaira fins als 1312 metres té les muntanyes tocant al Santuari de

la Mare de Déu de Cabrera com a punt culminant d'aquesta quasi-comarca del Cabrerès, que tingué com origen el terme jurisdiccional del seu antic castell. El Cabrerès va constituir el nucli patrimonial del vescomte de Cabrera i integrava les parròquies de Santa Maria de Corcó, Sant Martí Sescorts, Roda de Ter, Sant Llorenç Dosmunts i Sant Julià de Cabrera; després prendria el nom més conegut de Collsacabra, del qual constitueix el seu sector occidental.

Però caldria situar-nos ja damunt d'un vell conegut com és el coll de Bracons, on l'autocar ens havia portat des de Vilanova, aquesta vegada sense turistes ni iaïos, només caminaires. L'autocar ens desembarca sense compassió i ens abandona ràpidament enmig d'aquell panorama boirós que ja dúiem posat des de la plana de Vic. A l'esquerra del coll el relleu rocós per anar cap al Puigsacalm, però nosaltres cap a la dreta, per anar-nos ficant en una magnífica fageda -la fageda de la Grevolosa- que reflectia en la seva plenitud que érem a la tardor. Com que la boira no ens permetia gaire més que trepitjar la catifa de fulles seques, haguérem d'anar en compte de no fer cap marrada. Algú es permeté demanar que li tornéssim els "calés", que allò no estava previst i que ell no veia res. Així

Travessant la fageda embolicada per la boira. Foto: Joan Raventós

Dalt la carena dividim la punxa del campanar de Cabrera. Foto: Joan Raventós

Una aturada de reagrupament a can Porxiugues. Foto: Joan Raventós

Pista que més tard ens portaria cap al pas del Llop. Foto: Joan Raventós

passaríem pel coll de Llancers havent seguit per la serra del mateix nom. Diversos camins, tanques de filferro, pas entre roques, tot gairebé carener, per després d'una zona de rocallsos ens tornem a ficar dins la fageda, tot davallant sense camí. Sort que a mida que baixem s'aclareix la boira portant ja una hora i mitja de camí. Després de passar per un collet continuem per un torrent baixador, mentre, davant nostre, ja es veu tota la panoràmica que presideix el cim de Cabrera. Seguirem avall fins a la masia de Porxiugues, on podem saludar ben cordialment les vaques que per allí pasturaven. Ens reagrupem i reposem forces. Dues hores de camí. Aquí la cosa ja canvia, puix tot i seguir una pista pujadora durant una estona, poc més tard esdevé planera i una panoràmica immensa s'ha obert i aquella sensació claustrofòbica d'anar entremig de la boira ara canvia tot recorrent les carenes properes amb la vista i gaudint del paisatge il·luminat per un sol tebi que no s'atreveix a trencar els darrers esquincalls de boira.

Després de seguir bona estona de pista i havent creuat un riu, algú ens indica que hem de deixar aquest camí i començar a tirar cap amunt, enllaçant amb una altra pista que constituirà la pujada més redreçada de la jornada i que ens menarà al Pas del Llop, just a sota de les escales de pujada a la plataforma rocosa del santuari de Cabrera. I ens tornem a reagrupar al coll quan portem tres hores de camí. Això ja és bufar i fer ampolles! Ja li tenim el peu al coll! Però un munt d'esglaons d'escala rudimentària, flanquejats per una barana metàl·lica, farien canviar l'opinió de més

Quan arribem a dalt, ens trobem de cara amb el santuari de Cabrera. Foto: Manel Vidal

Una vista de la façana i el campanar del santuari i de l'hostal. Foto: Joan Raventós

d'un. Tot i la forta pujada, quan s'arriba ja a la vista del Santuari de Cabrera i davant d'aquella immensitat quedaves bocabadat. Alguns, més prosaics, només pensaven en l'arròs que es menjarien a l'hostal del Santuari i es dirigiren directes a agafar lloc a la taula. Però com que ni havia arribat tothom ni havien tirat l'arròs a la cassola, tinguérem temps de recórrer l'indret i visitar tota la vora del cingle i arribar-nos fins al proper Pas de l'Oscà de Cabrera i contemplar els colors de la tardor, mentre els més devots visitaven l'església i meditaven davant la imatge de la Verge.

El més impressionant, sen-

se cap dubte, és la immensa cinglera d'uns 300 metres de llargada, puix el santuari com a construcció no presenta cap mèrit arquitectònic i és patent la seva sobrietat i senzillesa. L'hostal, envellit però conservat, té aquell do de rusticitat i aquell aire de muntanya que la pàtina dels anys li ha donat, impregnant les parets d'una olor difícilment descriptible. I finalment arriba l'hora de dinar. Les cassoles d'arròs van arribant a les taules de forma intermitent, mentre ja ens hem cruspit l'amanida. El repartiment és d'allò més pintoresc, entremig de crits i rialles. I acabem de dinar amb una llarga sobretaula que que-

dà interrompuda per una còmica "esllavissada" del Manel, que volia baixar les escales de cap...

I som-hi avall, cap al Pas del Llop altra vegada! Allí mateix, després de baixar aquells esglaons, agafarem el camí cap a Cantonigròs, una davallada bastant forta que menaria a la zona més enclotada. Una bona vista mirant enrere i veient Cabrera darrere nostre, mentre al costat esquerre veiem els cingles d'Aiats. I seguim cap a Cantonigròs per una pista, fins que finalment desemboquem a la carretera de Vic a Olot, amb un trànsit que Déu n'hi do.

A Cantonigròs entrem gairebé a les fosques. És un poble bonic i ben endreçat, amb bons atractius per als estiuejants i ben conegut pel Festival Internacional de Música i de Grups Folklòrics.

La darrera sorpresa ens la reservaven els organitzadors, que tenien concertada la visita a una fàbrica d'embotits, diem-ne casolans, i que ens oferiren tots els seus productes -previ pagament, és clar- de bona qualitat i gust acceptable. La traca final fou quan ja a l'autocar, els organitzadors sortejarien, de forma original, un bon lot de productes de carn de porc que allí havien adquirit. Però la "sort" va deixar finalistes del sorteig el President i la seva filla. No hi van valer les protestes i als crits de "tongo" se'ls adjudicà el premi, i amb comentaris més o menys malèvols i molta conya, seguirem carretera enllà cap a Vilanova.

Una excel·lent sortida per a caminaires, amb cinc hores i mitja de camí, que ens ha permès de conèixer un racó més del nostre país.

Josep Blanes

Fent
camí

10a CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Al mas Coloma i les Mesquites, passant pel punt de Mitjotes

Una vegada més us convidem a participar a la nostra Caminada Popular. Enguany assolim una fita: deu anys de caminada amb uns itineraris inèdits que han permès conèixer al fidel seguidor molts racons atractius del nostre terme per a mostrar-li el bo i millor i a voltes també alguna connotació crítica per manifestar aquells indrets que han estat alterats per l'egoisme i la niciesa humana.

El proper 25 de gener ens trobarem tots a la Plaça Major, avui dia coneguda sota la dedicació a l'insigne músic Pau Casals. Per fi podrem trepitjar el desconegut pujal del Punt de Mitjotes; els 224 m d'alçada representen la cota més elevada de la caminada. També visitarem dues masies que encara guarden en els seus ruïnosa paraments el testimoni mut però imaginari d'una dilatada història pagesiva que s'enriqueix de generació en generació. El mas Coloma i les Mesquites són encara avui dues edificacions dignes d'ésser contemplades; hom hi descobreix elements destacats de la vida rural d'un passat no gaire llunyà irrecuperable i s'amara d'una nostàlgia que l'ennuega en veure com la seva comarca no ha pogut conservar tot

aquest llegat que l'identifica fins a les arrels d'aquesta terra que estima.

El recorregut no deu ser gaire llarg —encara no s'ha amidat— i tampoc no es fa feixuc; malgrat el vigorós tall de l'autopista esdevé tothora atractiu fins al punt de creure que ens trobem davant d'una de les caminades més interessants que s'hagin fet. Manté una decidida verticalitat vers els vessants septentrionals del terme i retorna, també sense buscar altres subterfugis, aprofitant un altre dels pocs passos que ens ofereix aquesta nova via de trànsit.

L'itinerari remunta el curs del torrent de la Pastera, deixant a l'esquerra les torres de la Immortalitat i d'en Garrell (a l'altre costat de la variant) fins a passar sota l'Aqueducte del Rec per agafar el camí antic del Mas de l'Artís, dins la partida de les Mirones, deixant a l'esquerra el mas Tapet i aprofitant un túnel de gran capacitat que s'ha obrat fonamentalment com a col·lector sota l'autopista. Tot aquest trajecte manté una agradable harmonia amb l'entorn agrari; el camí giragonsa vora el torrent a redós d'alts marges que es resisteixen a cedir davant l'empenta de la terra que contenen.

Un cop passat l'obstacle virem a l'esquerra per cercar un viarany pedregós i gens definit però ben fitat per l'organització que ens permetrà guanyar l'alçada damunt la muntanya d'en Giralt. Ben seguit gaudim d'una bella panoràmica damunt la ciutat; més endavant el corriol es defineix i s'endinsa serpentejant dins la pinassa que domina la carena. L'indret esdevé feréstec, oferint unes agradables sensacions al delerós excursionista. S'ha escollit per a esmorzar un enlairat clat del roquissar —potser un xic massa tard però condicionats per trobar un paratge prou escalent—. Assolim el Punt de Mitjotes sense adonar-nos-en, embadalits per l'espesseïment del bosc; poc després atensem dues cabanes bessones aixecades un un bell paratge, testimoni vivent d'un altre temps.

Veiem proper el mas de l'Artís, però aviat torcem a ponent per encalçar un bon camí que ens condueix a les esmentades masies de mas Coloma (recordem la relació que hi ha amb la casa on s'ha establert la nostra Entitat) i de les Mesquites. Seguim la carena; al cap de poc deixem a l'esquerra les ruïnes de can Brunet. El camí és ample i baixador; aviat fem cap al camí de can Baró, que seguim un tros avall per deixar-lo com si volguéssim anar al mas Roig. De fet, també el deixem per anar a passar per darrere del corral d'en Roc i anar a trobar el pont que ens permetrà passar damunt l'autopista. Fem via cap al Pas del Bou fins a entroncar amb el camí que baixa del mas Torrat i que ben seguit ens menarà a la Bassa de Creixell. Tornem a ciutat pel camí dels Escalons, entrant per Cap de Creu, carrer Fossar Vell, carrer de l'Església i carrer Comerç, donant-se per acabada la caminada davant l'estatge social.

Restà només recomanar-vos que ens feu costat en aquesta diada i desitjar-vos que hi sapigueu trobar el goig de conèixer millor aquells indrets que tenint-los tan a la vora encara desco- neixíem. Fins ben aviat.

A. S.

Grup de Marxes

Les ruïnes del mas Coloma. Foto: Toni Sagarra

ACTIVITATS DEL G.E.A.M. 1997

ROCA

Vilanova de Meià

- Via Somnis de Quimifer: Eva, Oscar, Roger i Xavi
- Via de les Nenes: Oscar i Mago
- Via Migraña Profunda: Oscar, Mago i Roger
- Via Plaer de Mavida: Oscar, Mago i Roger
- Via Rampes Invertides: Oscar, Mago i Roger
- Via Passatgers del Vent: Eva, Oscar i Mago
- Via Stae: Jaume, Diego i Joan S.
- Via Taca de romesco: Jaume, Pep i Diego
- Via Tierra de nadie: Jaume, Pep i Diego
- Via El placer del gesto: Jaume, Roger i Diego

Regina

- Via la Vida en el Filo: Oscar, Eva i Mago
- Via Hakuna Matata (2a repetició): Angel V i Aleix
- Via Ball de Rams: Angel V. i Olivè
- Via Anasasi: Angel V. i Aleix
- Via Post Mortem: Roger i Pere D.
- Via Taj Majhal: Angel, Fontanilles, Marisol, Jaume, Oscar i Mago
- Via la Vida en el Filo: Jaume i Diego
- Via Promio-Moreno: Oscar i Mago
- Via Pere Camins: Mago i Jaume -Roger, Oscar i Eva
- Via New Age: Jaume, Roger i Diego
- Via Gwendal: Mago i Jaume
- Via Promio-Moreno: Eva i Mago
- Via Post Mortem: Mago i Jaume

Terradets

- Via Cade (falsa feixa): Andreu, Neus M. i Lurdes -Robert i Patrick
- Via Tuti Frutti: Roger i Oscar
- Via Villaverde: Roger i Oscar
- Via Tim: Mago i Jaume
- Combinada Supertram-Cade (feixa): Andreu, Neus M. i Mago
- Via Reina Puig: Patrick, Toni M. i Robert -Oscar i Neus Giménez - Roger i Isabel
- Via Demasiado lejos para ir andando: Ramon B. i Diego
- Via Joan Freixenet: Jaume, Quico M. i Diego
- Via del Alba: Jaume i Diego

Paret del Peladet

- Via Jordi Jotglar: Manel V. i Jordi L.

Oliana

- Via Alfa Centaure: Tole, Mago i Andreu

Mont-rebei (Paret de Catalunya)

- Diedre Gris: Angel V. i Julian M.
- Pesadilla dels Deus: Angel V. i Julian M.
- Via Creuer Costa Dorada: Angel V., Julian M. i Analisa
- Via Gede: Toni M. i Magda - Pere D., Laura i Eva - Andreu, Lurdes i Mago
- Via Paul-Lalueza: Roger i Oscar - Pere D. i Mago
- Via Nirvana: Jaume, Aleix i Angel V.
- Via Diedre Audoubert: Oscar i Mago

Mont-rebei (Paret d'Aragó)

- Via Jeam Bean: Julian M. i Angel V.
- Via Alucinosis (2a repetició i 1a integral): Angel V. i Julian M.
- Via Santiago Domingo: Diego i Jaume

Puntal d'Àger

- Via El tercer hombre: Laura i Pere D. -Eva i Oscar
- Via Classics Men: Roger, Mago i Toni M.

Montserrat

- * Serrat del Moro:
- Via Mas Brullet: Mago i Andreu
- Via Cassas-Chani: Pere D., Eva i Oscar
- * Frases:
- Via Anglada Cerdà: Jaume i Diego
- * Agulles:
- Via Bon Voyage: Jaume i Diego
- Via Lobo Estepano: Jaume i Diego
- * Aeri:
- Via Magic Stones: Jaume i Diego
- Via Easy Rider: Marc C. i Jordi L.
- * Ganivet de Diables:
- Via Cinc de nou: Roger, Pere D. i Oscar

Riglos

- Via Alberto Rabada: Manel, Diego, Quico M. i Jaume
- Via Guirles-Campos: Manel, Diego, Quico M. i Jaume
- Via la fiesta de los biceps: Jaume i Joan S.
- Via Zulu demente: Diego, Roger i Quico
- Via Rabada-Navarro: Jaume i Diego
- Via Mi padre tiene sed: Jaume i Diego

Abadies occitanes (22) **SANT SERNI DE TOLOSA DE LLENGUADOC**

Fa uns dies, mentre llegia "Terra d'oblit", la novel·la que recentment ha publicat Editorial Columna, em van venir les ganes de parlar de Sant Serni. La novel·la m'ha semblat molt correcta i Antoni Dalmau és una persona que demostra conèixer força bé el tema del catarisme, és molt coherent amb el que diu i amb els seus personatges fa un recorregut per la història i les idees, des de Muret a Montsegur.

Cap al final de la pàgina 39 parla de Sant Serni.

La catedral de Tolosa és dedicada a Sant Esteve i és en part romànica, però reconstruïda al segle XII, quedant una planta força estranya. La ciutat reconstruïa la seva catedral mentre en nom de Déu els soldats francesos l'assetjaven per heretge.

Encara que és potser l'església més coneguda de Tolosa, Sant Serni no és la catedral. És,

això sí, una de les millors construccions romàniques d'Europa i mereix la seva fama.

Normalment en aquest recull d'abadies occitanes no m'he parat en les abadies ciutadanes, però ara faré una excepció que crec que val la pena.

El nom de Sant Serni ve del primer bisbe màrtir de Tolosa, que un 29 de novembre de l'any 250 fou martiritzat lligant-lo a un toro una mica esverat.

Vista general de Sant Serni de Tolosa de Lengüadoc. Foto: Salvador Butí

El pobre Sadurní va quedar desfet i els seus companys el van enterrar en un indret fora muralles. Aviat es va construir una basílica en el seu honor que fou organitzada el 1117 sota la regla de Sant Agustí i esdevingué una abadia. Amb el temps arribà a ser una basílica clau en el camí de Sant Jaume de Compostela per als peregrins que la visitaven.

Per comprendre Sant Serni cal tenir present que els agustinians vivien dedicats al món, als seus conciutadans, podríem dir que teòricament preocupats pels problemes socials, tot al contrari de molts altres ordes que estan tancats en si mateixos i on les relacions amb la ciutadania escassegen.

Durant els segles XI i XII es va anar construint de mica en

mica l'església, d'una capacitat adequada per encabir a tota la munió de peregrins que, bé per veure la tomba de Sant Serni o bé de pas cap a Santiago omplien les seves naus. Alguns papes, Urbà II el 1096 i Calixte II el 1119 fan consagracions parcials.

El 1258 les relíquies del sant són tretes de la cripta i es disposen en una caixa sumptuosa sota un baldaquí gòtic. És també l'època en què s'acaba el campanar gòtic en els seus dos pisos superiors, les obres acaben entrant al segle XIV. De mica en mica, tots els edificis excepte l'església han anat desapareixent sense saber quan. Ja al segle XVIII es va veure que per ressaltar la bellesa de l'edifici seria bo netejar-lo d'altres construccions que l'envoltaven, amb la qual

cosa van arruïnar-se algunes construccions interessants.

Durant el segle passat es van fer veritables tonteries en nom de la restauració i millorament, el ciment es va aplicar abundantment i fins i tot es van instal·lar unes "toilettes" a la cripta. L'escàndol fou tan gran que hi va posar mà el govern i Viollet-le-Duc és l'encarregat de fer el projecte (igual com va fer amb Carcassona, N.D. de Paris...). La restauració, molt personal, va durar quasi tot el segle XIX i ha arribat fins a nosaltres, fins que recentment s'ha tornat a restaurar intentant rectificar tot allò que Viollet-le-Duc havia fet massa arbitràriament.

Sobretot s'ha extret l'arrebossat i podem veure l'aparell de pedra i totxanes i s'han recupe-

Nau principal de Sant Serni. Foto: Salvador Buti

Vista dels absis i el campanar. Foto: Salvador Buti

rat pintures murals del segle XII. La restauració va acabar el 1976 pel que fa als paletes.

L'edifici que ara podem veure és realment esplèndid, tant a l'interior com a l'exterior, i és del tot impossible fer-ne una descripció exhaustiva. En tot cas ressaltaré algunes de les coses més rellevants. Primer de tot la vista de conjunt amb els absis i el campanar, que a causa de la situació al mig d'una plaça permet unes vistes bones. Segon: la porta dita "Miégevillè" profusament decorada amb capitells, llinda i timpà, a part d'altres elements. Tercer: l'interior és, després de Sant Pere de Cluny avui desapareguda, el més gran edifici romànic amb 115 m de llargada construït amb pedra i mamposteria, tot plegat d'un color càlid. Fa una gran impressió. Quart: les pintures murals, entre les quals destaca una notable composició de 3,3 x 7,75 m aproximadament.

Tolosa no és només Sant Serni, és una ciutat interessantíssima on a més hi podem veure la Catedral de Sant Esteve i sobretot els Jacobins, un altre monestir, casa mare de l'orde dels Dominics, creats a Tolosa l'any 1215 per lluitar contra la re-

Sant Serni. Porta Miégevillè. Foto: Salvador Butí

ligió càtara, encara que el nom prové de la casa que van tenir a la "rue St. Jacques". Es tracta d'un edifici gòtic de dues naus, absolutament magnífica. No voldria fer una guia turística de Tolosa. No obstant cal citar el museu dels Agustins, on podem veure una important col·lecció d'escultura romànica provinent dels claustres tolosans destruïts el segle XVIII, com el de Sant Serni o Sant Esteve i la Daurade, entre altres coses.

Tolosa és la capital del Lenguadoc, durant molts anys rival de Barcelona pel control de la

zona, després aliades per defensar-se dels perills del Nord, més endavant separades per estúpides fronteres. Ara altra vegada sembla que es retroben juntament amb Montpeller per fer un front comú sobretot econòmic.

L'any 1213, per poc temps, es va fer realitat la unió occitano-catalana, bàsicament per acord entre Tolosa i Barcelona. Després, durant segles, la total separació. Caminem potser ara cap a una nova unió? Tant de bo! Tots plegats hi guanyariem.

Salvador Butí

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

Crònica del "cotarro" talaïenc

BONES CLASSIFICACIONS DELS NOSTRES ASSOCIATS A LA VII COPA CATALANA D'ESCALADA ESPORTIVA I CAMPIONAT DE CATALUNYA 1997

Això va bé. La participació dels nostres representants del GEAM a les proves oficials que organitza el Comitè d'Escalada Esportiva de la FEEC es pot dir que ha constituït un èxit.

Així, el jove Jordi Chércoles, en la categoria masculina promeses, ha quedat classificat en el 9è lloc de la VII COPA CATALANA D'ESCALADA ESPORTIVA, mentre el Roger Ramos quedà el 4t en la mateixa prova però en la categoria masculina absoluta.

Al mateix temps, en el Campionat de Catalunya d'Escalada Esportiva 1997 també el Roger Ramos, dintre la categoria junior masculina, quedava classificat en primer lloc, per la qual cosa des d'aquestes planes ens permetem encoratjar-los a continuar aportant èxits a la nostra entitat i al GEAM.

Amb el nostre suport més incondicional, us felicitem ben cordialment!

LA TALAIA AL REGISTRE D'ENTITATS DE LA GENERALITAT, PER INTERNET

Ja recordareu que ens hem llançat al Ciberespai i que tenim pàgina WEB. Doncs bé, ara també sortim via Internet al Registre d'entitats que el Departament de Benestar Social de la Generalitat ha muntat perquè tothom tingui a l'abast la possibilitat d'intercanviar informació en conèixer les nostres dades, on es reflecteixen a més les activitats puntuals, les quals haurem de renovar periòdicament.

La pàgina Web on podreu informar-vos és: <http://www.gencat.es/entitats/talaia.htm>

LES OBRES A L'EDIFICI DEL NOSTRE LOCAL DESPLACEN LA SECRETARIA

A causa del començament de les obres del canvi total del forjat corresponent als terrats damunt del segon pis, on les bigues de fusta presentaven símptomes de putrefacció evident i les goteres feien de les seves, després d'adjudicar la realització d'aquests treballs a l'empresa Mallofré ja tenim bona part del terrat canviat i la reunificació de baixants de desguàs ha obligat a evacuar la Secretaria i desplaçar-la fins on hi havia anteriorment la secció de muntanya i la secció de la 3a Edat, que actualment no tenen activitat.

A mesura que avancin les obres haurem de desplaçar també el Bar al lloc ja previst tot i que les seves instal·lacions encara no

estan enllestides. I a propòsit, ens falta gent d'ofici instal·lador que vulgui col·laborar en les feines de reorganitzar totes les instal·lacions d'aigua i electricitat. Només cal que us acosteï un vespre al local social i parlieu amb els de la comissió d'obres. La Talaia us espera!

DONANT SUPORT A LA PLATAFORMA "SALVEM ELS COLLS-MIRALPEIX"

Tot i que sembla que els promotors d'aquesta urbanització no fan massa cas de les protestes i continuaven urbanitzant la zona dels Colls instal·lant aigua i llum pel carrer central i seguint la urbanització i moviments de terres a la zona de Miralpeix, la Plataforma "Salvem els Colls-Miralpeix", a més de les gestions prop de les autoritats, ha fet una campanya per sensibilitzar la nostra ciutat —ja som més de 50.000!— tot repartint imatges de fulles de bargalló —o margalló, com vulgueu— es-

Els paletes treballant al terrat de l'edifici del nostre local social. Foto: Rosa Farrició

Crònica del "cotarro" talaienc

tampades en un drap que caldria penjar als balcons com a símbol de solidaritat amb la plataforma. A la Talaia ja hem repartit els que teníem. Esperem tenir-ne més a la vostra disposició.

L'APLEC DE TARDOR A LA MASIA CABANYES

La 36a edició de l'Aplec de Tardor del passat 19 d'octubre a la Masia Cabanyes fou una edició sense pena ni glòria, simplement es van celebrar els actes previstos però sense cap apoteosi. Ara bé, alguna diferència respecte a la darrera edició hi havia d'haver, i en tot cas cal destacar la notable participació a la carrera de Cross. En canvi, la cursa de BTT va baixar en nombre de ciclistes inscrits encara que la prova fou molt disputada.

Enguany no hi hagué concurs de figures de fang per a la quitxalla però sí que continuà el de dibuix, mentre que a la mateixa hora es feia una bona exhibició de l'Escola de Puntaires del Garraf. Fins i tot veiérem augmentar, encara que escadussers, el nombre de sardanistes que muntaren més rotllanes que en el darrer aplec, enguany al so de la Cobla Vila de Blanes. L'actuació castellera dels Bordegassos de Vilanova, reeixida, però no ens portaren "el carro gros". S'havia anunciat que hi hauria exhibició de ping-pong, però finalment no es va aconseguir; igualment com a simultànies d'escacs, en la qual només participaren un o dos jugadors.

A l'hora de dinar grans paelles a dojo i a la tarda la canalla trencava l'olla alhora que la Coral Moixaina ens delectava amb un repertori variat a la sala d'actes de la masia.

Podem dir que l'assistència de gent fou més aviat minsa i a més molts passaven dels actes de l'Aplec i se'n anaven cap al bosc i a les barbacoes a preparar el seu dinar i el seu 'show' particular. Com sempre, tot i la postulació i el benefici del bar i altres inscripcions, l'Aplec fou deficitari econòmicament. I com cada any, al final l'organització es preguntava si calia mantenir la continuïtat de la festa. Potser el que cal és renovar-la totalment.

JATENIU A PUNT LES TARGETES DE LA FEEC PER A 1998?

Ja són a la vostra disposició les targetes de muntanya de la FEEC amb l'assegurança que vosaltres escolliu, sempre en funció del camp d'actuació que sigui local, estatal o internacional, o camp de risc sigui el que vosaltres escolliu. Així els preus de les targetes oscil·len des de les 2.000 ptes. per activitats de la FEEC (no competicions) fins a les 4.100 ptes., 6.200, 8.900 o 10.100 ptes. per als adults, segons el grau del risc escollit sigui dins l'opció A, B, C, D i E (aquestes dues darreres per a tot el món). Però encara teniu la possibilitat de augmentar el vostre abast si a més de l'opció tarja FEEC hi afegiu la tarja estatal, és a dir, de la FEDME. Llavors els preus per a adults (els joves ho tenen molt més barat) són respectivament la B, 5.100 ptes., la C, 7.200 ptes., la D 9.900 ptes. i la E 11.100 ptes.

Cal que abans de decidir-vos passeu per Secretaria per assabentar-vos de les cobertures de les assegurances i les possibilitats de participar en competicions a nivell d'estat, alhora que si us federeu rebreu la revista Vértex i el butlletí federatiu.

TAMBÉ PODEU DISPOSAR DE LA "TARGENEU" DE LA FEDERACIÓ CATALANA D'ESPORTS D'HIVERN

Tots els socis que ho desitgeu podeu passar per la Secció d'Esquí de la nostra entitat i emplenar la butlleta per tramitar la targeta federativa d'esquí, evidentment previ pagament de la quota de 5500 pessetes l'any (amb descomptes per als socis de la Secció).

Amb aquesta "Targeneu" tindreu coberts un munt de serveis i la millor assegurança per a la pràctica dels esports d'hivern, que comporten: assistència i rescat a pistes, trasllat fins a un centre mèdic, trasllat d'acompanyants, despeses mèdico-quirúrgiques i hospitalització, prolongació de l'estada del lesionat en un hotel per prescripció facultativa, viatge d'anada/tornada i/o despeses d'estada d'un familiar si el lesionat està hospitalitzat més de 5 dies. Formalitats, trasllat i repatriació de difunts i repatriació d'acompanyants, retorn anticipat de l'assegurat per malaltia greu, accident o mort d'un familiar de primer grau, reemborsament de forfaits, classes d'esquí no utilitzades i despeses d'allotjament concertades, tot en el cas de repatriació sanitària, i un munt de serveis més amb unes cobertures econòmiques excel·lents i altres avantatges, dels quals us informaran cada vespre al local social a la Secció d'Esquí.

LES ROQUETES A L'ACONCAGUA

Els companys del Club Espeleològic Amics de l'Aventura de les Roquetes de Sant Pere de Ribes, entre els quals també es troba el Josep Bertran, actiu talaienc, tenen previst realitzar una expedició

Crònica del "cotarro" talaienc

als Andes a fi d'assolir el cim més alt d'aquesta serralada americana, l'Aconcagua, de 6959 m d'alçada. Pensen sortir aquest hivern, a principis del 98. Els desitgem el millor dels èxits en la seva aventura per la serralada andina.

NECROLÒGQUES

Hem rebut la notícia de la mort del pare del Damià Pérez, actual responsable del Refugi Baldrich. El finat, que comptava amb 73 anys i que també es deia Damià, ens ha deixat el 30 de novembre víctima d'una sobtada malaltia del cor. Descansi en pau i rebim els seus familiars el nostre condol.

Per altra banda també ens hem assabentat que el passat 8 de desembre va morir el nostre amic i membre d'Amics de la Sardana l'Angel Perelló i Cuenca, víctima d'una llarga malaltia que venia arrossegant de feia temps. Expressem des d'aquesta nota el nostre condol a la seva família per la pèrdua d'aquest gran col·laborador del sardanisme vilanoví.

A darrera hora, i quan la revista ja era a imprimir, hem rebut la trista notícia de la mort del company Antoni Llorca i Folch, el qui fou el 4t president de la Talaia, en el període 1967-1971. Com a conseqüència d'una dolència que l'afectava feia uns mesos, ens deixà el passat 26 de desembre, a l'edat de 60 anys. Fou enterrat a Margalef de Montsant, on tenia la segona residència. El nostre més sentit condol a tota la família.

EXPEDICIÓ A LA PATAGÒNIA AMB L'OBJECTIU D'ASSOLIR LA TORRE CENTRAL DEL PAINE

Quatre membres del GEAM, juntament amb dos companys

bombers del Baix Penedès, estan preparant una important sortida cap a la Patagònia, amb el propòsit d'assolir, com a objectiu principal, la Torre Central del Paine per la via anglesa o Bonnington.

Tenen previst sortir a principi de gener, aprofitant que allà a baix és l'estiu austral i teòricament fa bon temps (vents huracanats, nevades, pluges, boires, etc.).

Esperem que ens ho expliquin quan tornin amb un bon reportatge de "diapos". Diego, Jaume, Mago, Tole, Quico i Pep; tingueu bona sort i bon any nou!

CRÒNICA DELS DIVENDRES TALAIENS

I començaríem la temporada d'actes, conferències, diapositives, exposicions al nostre local. Cada divendres procurarem que tingueu una cosa o altra per assistir i que aquesta sigui del màxim interès.

Va començar el nostre president, en Salvador Butí, el dia 10 d'octubre amb una conferència que tenia per títol PARLEM DE LA CAPA D'OZO, que il·lustrada gràficament amb les transparències d'un retroprojector ens féu entendre amb claredat i pedagogia com i d'on prové el forat de la capa d'ozó i apuntà alguns remeis per evitar-ho. I encara que la magnitud d'aquests remeis no és al nostre abast, sí que hauríem de col·laborar en no augmentar-la a nivell individual. L'interessant xerrada fou molt ben acollida i el seu interès es perllongà en el debat posterior.

El 17 d'octubre, s'obria una EXPOSICIÓ D'OLIS I AQUAREL·LES del nostre volgut amic Joan Serra i Güell, soci i company de les excursions dels inicis de la Talaia, des de fa bastants anys afincat a la

veïna Vilafranca. L'autor fou felicitat per les obres exposades, que amb un estil senzill i ben resolt ha copsat paisatges gairebé tots de muntanya de les nostres comarques.

Segueix el divendres 24 amb una conferència acompanyada de projecció de diapositives d'UNA EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA D'URGÈNCIA: Mas d'en Boixos-1 a Pacs del Penedès. Aquesta xerrada va anar a càrrec de la M. Rosa Sanabra, el J.M. Feliu i el M. Ferré, arqueòlegs de la secció d'arqueologia del Museu de Vilafranca, els quals ens explicaren com van haver de catalogar corre-cuita uns jaciments arqueològics que aparegueren a Pacs del Penedès en realitzar moviments de terres per unes obres. Les excavacions deixaren al descobert enterraments i sitges reomplerts amb deixalles i altres vestigis prehistòrics. Forts aplaudiments premiaren l'esforçada tasca i la interessant xerrada que ens oferiren aquests vilafranquins.

Una altra bona xerrada fou la que ens oferí el dia 31 en César Gutiérrez i Perearnau, SOBRE EL MON DEL CARBONEIG. Així ens explicà amb tot detall en què consistien aquelles antigues carboneres de carbó vegetal, sobretot d'alzina, fins amb les diapositives poguérem seguir pas a pas el procés del carboneig, que avui pràcticament ja no s'utilitza ja que el procés s'ha industrialitzat. No cal dir que tot i la poca assistència la xerrada fou molt elogiada.

Era el divendres dia 7 de novembre quan el nostre consoci Vicenç Carbonell i Virella inaugurava una exposició de fotografies de MASIES DE VILANOVA I LA GELTRÚ. En una imprevitzada xerrada inaugural en Vicenç co-

Crònica del "cotarro" talaienc

mentà a una bona colla que s'aplegà a la sala d'actes moltes de les masies avui desaparegudes i curiositats geogràfiques i toponímiques d'aquestes edificacions de la nostra pagesia. Gràcies per rescatar de l'oblit aquestes masies.

El dia 14 eren la Núria Plana i el Josep M. Bruguera que tractaren el tema del COMERÇ JUST, CONSUM RESPONSABLE, i que ens explicaren com s'està potenciant la comercialització de productes de l'anomenat Tercer Món, que sovint són víctimes de les multinacionals, de l'explotació per part d'intermediaris sense escrúpols que a més utilitzen mà d'obra infantil pagant uns sous de misèria. L'alternativa la va presentar INTERMON, una de les ONG amb més empena que ja està muntant per a tot el país establiments on es comercialitza a un preu just els productes d'aquests països on els seus habitants no tenen forma de comercialitzar-ho. No cal dir que foren assetjats a preguntes sobre aquesta qüestió tan interessant.

El divendres dia 21 s'inaugurà l'exposició de ceràmica de MIRALLS I RELLOTGES, l'autora de la qual és la nostra jove consòcia Susagna Guimerà i Roig. Val a dir que un cop muntada l'exposició la sala d'actes feia goig de debó. La mostra va ser molt elogiada i els quinze dies que es va mantenir exposada als socis i públic en general va ser molt visitada. Moltes felicitats a l'artista i el nostre encoratjament perquè continuï amb èxit en aquesta tasca.

El darrer divendres de mes, dia 28, la nostra coneguda sots-presidenta, M. Carme Barceló, ens oferí una curta però interessant projecció i conferència sobre el MON DELS BOLETS, que donada la seva especialitat pormenoritzà

de forma brillant cadascuna de les característiques dels bolets més coneguts, posant èmfasi sobretot en els tòxics a fi de conscienciar a tothom de no menjar-los.

I parlant de bolets, també cal fer-nos ressó de la col·lecció de fitxes tècniques dels bolets que estan sortint a les pàgines centrals del Diari de Vilanova, una especial col·laboració de la M. Carme Barceló que en nom de la nostra Secció de Cultura ofereix als lectors del Diari, amb totes les principals característiques de cada bolet, la qual cosa contribuirà, sens dubte, a la seva difusió i coneixement.

I amb tot això ja ens anàvem al mes de desembre. Encetaven les activitats culturals una EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES SOBRE PEDRA I FANG, obra d'en Xavier Duran, que ha restat oberta des del 5 fins al 17 del mateix mes i que ha donat ocasió a molta gent de conèixer —o descobrir— aquesta curiosa tècnica d'aplicació de fotografia sobre pedres, normalment de tipus granític, o bé sobre argil·la, muntades sobre un peu de fusta. Una tècnica curiosa i que va sorprendre molt al públic visitant.

I tot i que no forma part dels divendres, volem fer esment de la celebració de la 16a MOSTRA DE BOLETS que havia estat anunciada per a finals de novembre i que va haver de ser ajornada fins al dissabte 13 de desembre i diumenge 14. Una mostra molt reeixida, com les anteriors edicions, malgrat que aquesta estació no ha estat molt pròdiga per a aquest preuat element. Tot i així i gràcies a la col·laboració desinteressada d'alguns dels nostres socis i sobretot dels amics de la Societat Catalana de Micologia s'han pogut recollir i presentar unes 108 espècies, entre elles la farinera borda i el reig foll,

Amanita phalloides i Amanita muscaria, respectivament, uns exemplars que en totes les edicions passades no havíem tingut la sort de presentar-les massa vegades.

El proper divendres dia 19 de desembre celebrarem com ja ve sent tradicional la FELICITACIÓ DE NADAL ALS SOCIS I REPARTIMENT DE MEDALLES DELS 25 ANYS COM A SOCIS DE L'ENTITAT que en aquesta ocasió es lliuraren a sis socis. L'acte va ser encetat amb unes paraules del president Salvador Butí que aprofità l'avinentsa a més de felicitar les festes per comunicar la recent enquadernació de la nostra revista del nou format des de l'any 1988 fins al 1996. Tot seguit el regidor Josep M. Canyelles que assistia en representació de l'Ajuntament vilanoví adreçà unes paraules felicitant a tothom i encoratjant-nos en seguir la tasca que l'entitat porta a terme. A continuació es lliuraren les medalles amb grans aplaudiments per part dels assistents que omplien la sala, per a continuació celebrar-ho amb torrons i cava.

Al mateix temps quedava inaugurada l'EXPOSICIÓ: EL CICLE DE NADAL A L'ART ROMÀNIC II, exposició molt reeixida, els autors de la qual són en Salvador Butí i la M. Carme Barceló que presenten aquest tema per segon any consecutiu.

UNA SÒCIA NOSTRA AL PARLAMENT DE CATALUNYA

La coneguda associada nostra Assumpta Baig i Torras ha tornat a ocupar des del començament de desembre un escó com a diputada del PSC al Parlament de Catalunya. Al propi temps que la felicitem des d'aquestes planes li desitgem tota classe d'èxits en la seva gestió política.

EXPEDICIÓ HONDURAS '97

Espeleologia a Sudamèrica

28 de desembre de 1897: Mossèn Norbert Font i Sagué fa el primer descens per l'avenc Can Sadurní de 75 m de fondària. La Federació Catalana d'Espeleologia, per commemorar el centenari, entre altres activitats organitza l'expedició HONDURAS '97. S'escull aquest país per les seves qualitats: llengua, potencial espeleològic i, sobretot, per la seva virginitat. El dia 31 d'agost parteix un grup avançat per coordinar l'arribada del gruix de l'expedició quatre dies més tard.

Són aproximadament les set del matí (4.9.97) quan arribem a l'aeroport. Només entrar veiem un grup de gent uniformada envoltada de motxilles, caixes i altres. Evidentment són els nostres companys. El somni s'està fent realitat, ja som dalt de l'avió després de dos anys de preparatius. Quinze hores d'avió, vuit d'autobús i arribem al nostre destí: El Rosario, departament d'Olancho. Són les tres o les quatre de la matinada, descarreguem el bus, prenem contacte amb la fauna hondurenya, col·loquem els sacs de dormir sota un porxo i a clapar. Al cap d'unes cinc hores ens aixequem cansats per les poques hores de son, el canvi d'horari i el clima, però no ens arruguem i ens posem en marxa. Dediquem tot un dia a confeccionar el campament. Després, reunió dels 20 expedicionaris. Es fan cinc grups de quatre persones que es distribueixen per les muntanyes del Boqueron, Rompeculo i Talgua.

Grup 1: Xavi Rosell, David de Diago, Pere Dot i Laura Garcia.

Fem tres sortides a la muntanya intercalades amb dos dies

de descans (on es realitzen tasques de campament). La primera sortida dura dos dies, la segona tres i la tercera quatre dies. El

A la recerca de la boca dels avencs trobem un engolidor. Foto: Xavi Rosell

Recerca a la Gran Dolina. Salvant un obstacle enmig de l'exuberant vegetació tropical. Foto: Pere Dot

Fent camí per la selva que cobria la Gran Dolina. Foto: Xavi Rossell

El Xavi Rossell, prop de l'entrada, inicia el descens a l'avenc DN-1. Foto: Pere Dot

La Laura davallant a l'avenc de la Gran Dolina DN-1. Foto: Pere Dot

El Xavi bloquejant per clevar un spit, mullat per la cascada. Foto: Pere Dot

nostre objectiu és arribar a la Gran Dolina, 1000 x 500 m i 140 m de fondària, situada a Rompeculo. El cotxe ens deixa a l'Ocotol, un petit poble a tres quarts d'hora del campament base, a partir d'aquí el mitjà de transport són les cames. En la primera sortida marxem plegats els equips 1 i 2. Seguim un tros de "Camino real" (és el que s'utilitza per arribar als cafetals) i ens anem introduint en la selva. Arribem al Portillo del Pozo, no sense perdre'ns ni mullar-nos abans. Aquí ens separem. L'equip 2 es queda en aquesta zona inspeccionant mentre que nosaltres seguim caminant. No podem continuar pel camí dels cafetals. Nosaltres hem de portar direcció nord-oest i el camí en té una altra. A partir d'ara el camí el fem al nostre gust, fent anar els matxets a base de bé. S'acaben els dos dies i tornem al Rosario. El primer que fem és canviar-nos de roba i mitjons (no hi ha cap diferència entre el mató i els nostres peus).

En la segona sortida ens dediquem a obrir camí (a fer de "chapeadores"). Sort de l'esparadrap del David i de les gases de la minifarmaciola. Aconsegüim arribar a la zona de la Gran Dolina on localitzem uns quants engollidors.

La tercera sortida és la millor. Tenim quatre dies i PER FI farem ESPELEO. El primer dia fem l'aproximació i muntem el Campament. El segon i tercer ens posem el material i entrem dins un forat (DN-1) que ens porta aproximadament a 100 m de profunditat. Ens sorprèn el tipus de roca. El conglomerat no és el més habitual fent espeleo, sí en canvi la calcària. És increïble la quantitat d'aigua que hi ha. Mai n'havíem vist tanta dins un avenc. Ens obliga a fer instal·lacions més complexes per esquivar el salt d'aigua que baixa pel pou. Després d'una bona remullada, arribem a la base del pou on s'obre una sala amb blocs (estem aproximadament a

El Portillo del Pozo. Un camp avançat d'un dels grups expedicionaris. Foto: Xavi Rossell

Campament base de l'expedició al Rosario, Departament d'Olandro. Foto: Xavi Rossell

70 mp). El forat continua baixant per una rampa i uns pouets fins arribar a un meandre desfondat, ple d'aigua per variar. Per desgràcia nostra, l'aigua s'escola per sota unes estalactites que no ens permeten passar. Donem la volta, desinstal·lem i tornem cap al campament que tenim a mitja hora de la boca. L'endemà desmuntem, marquem les boques localitzades i tornem cap a l'Ocotol on ens han de recollir uns companys.

Fent valoracions l'expedició ha estat un èxit. S'han trobat molts forats. Un d'ells és possible que sigui el més profund del món

en conglomerat. La punta està en 365 mp (es va suspendre per falta de material). Fins ara la més fonda és Cova Cuberes (Pallars Jussà). També cal destacar el Resumidero, una cova amb un recorregut considerable i un munt de feina inacabada (és la primera del món en desenvolupament).

Només queda un dia. Desmuntem el campament base. A la nit fem un sopar de cloenda amb gresca inclosa. L'endemà ens espera un bus per tornar a San Pedro Sula. Alguns marxen cap a Barcelona i la majoria comencem a fer de "guiris".

Laura

L'entrevista VICKY FLORENCIANO I BARRANCOS

Crec que calia significar que entre la gent ferma que ha fornit la nostra Talaia les dones també han jugat un paper cabdal. I si bé la Vicky no ha estat una heroïna del sisè grau, ni les seves gestes s'enquadraven dins dels "vuitmils", sí en canvi que ha estat una de les capdavanteres d'aquelles sortides clàssiques que varen marcar el començament del nostre heterogeni excursionisme dels anys cinquanta i seixanta.

Calia, doncs, rememorar pàgines de les nostres vivències des dels cims pirinencs fins a les valls de les comarques properes a través de la visió subtil d'aquesta jove jubilada que encara resta al peu del canó. Quedàrem en trobar-nos al local de la Talaia per fer-li aquesta entrevista. La trobaríem enfeïnada en endreçar llibres i butlletins a la Biblioteca i li demanàrem manllevar-li una estona del seu temps perquè ens expliqués el seu historial muntanyenc. Llegiu-lo, si us plau.

Vicky, fes-nos cinc cèntims de la teva fitxa personal.

Vaig néixer el 23 d'abril del 31 a Arcos de Jalon, Sòria, i als quatre anys vaig venir a Catalunya. No estic casada i ara sóc jubilada.

Estàs d'acord que et fem aquesta entrevista, oi?

Sí... Primer, quan tu m'ho vas proposar vaig pensar que no m'agrada ser protagonista, però aleshores vaig pensar: per què no? L'excursionisme m'agrada moltíssim, el trobo extraordinari, per tant vaig decidir que sí.

Bé, et pregunto el mateix que a tothom. Com veus la nostra Revista, t'agrada? Val la pena mantenir-ne la publicació?

Per descomptat que sí, moltes societats la voldrien tenir. A més, hi col·laboren unes persones molt fermes. És una revista molt maca. Dintre de l'excursionisme les activitats són molt variades. La revista tan aviat recull un article que parla d'escalada (perquè tenim escaladors que han fet primeres), com d'espeleologia (descensos a pous, travesses de rius i llacs, etc.).

L'activitat de l'entitat és impressionant: equips d'esquí, de senderistes que fan a peu trossets de GR de tot Catalunya...

Va, comença a esbrinar records: quines són les teves primeres passes dins l'excursionisme, quines varen ser les primeres sortides i els primers companys o companyes?

Vaig començar amb la sortida del primer Campament que es va organitzar al puig Montgròs, l'any 1956. Hi havia molta colla però entre les que vam començar hi havia la Carme Guindal i l'Aurèlia, sempre anàvem juntes. Portàvem una tenda sense terra, totalment casolana, i la motxilla era com un "macuto" o sarró. Quan vaig arribar a dalt el Montgròs vaig obrir la motxilla per treure les coses i tot el menjar era una pasta. A la nit va ploure i aleshores l'Enric Valldosera ens va fer anar a la seva tenda. Aquella sí que en tenia, de terra, i a nosaltres ens va semblar un palau! L'any següent la Talaia va organitzar un Campament al Montseny. A partir d'aquesta i d'altres sortides ja no vaig deixar d'anar a la muntanya. Em vaig fer sòcia l'any 1956, en el carnet em posa: "Socio aspirante" núm. 123. Així és que em conside-

La Vicky. Foto: Farriol

ro una "espurneta" de sòcia fundadora.

Érem un grup que cada diumenge sortíem amb tren o amb l'autocar del Bartrets. El "gitanet" era el cobrador. Nosaltres, moltes vegades, anàvem a dalt, al sostre de l'autocar, estirats al terra i agafats en una barana petita i alguns paquets lligats... Ens tocava tot l'aire, era com si voléssis.

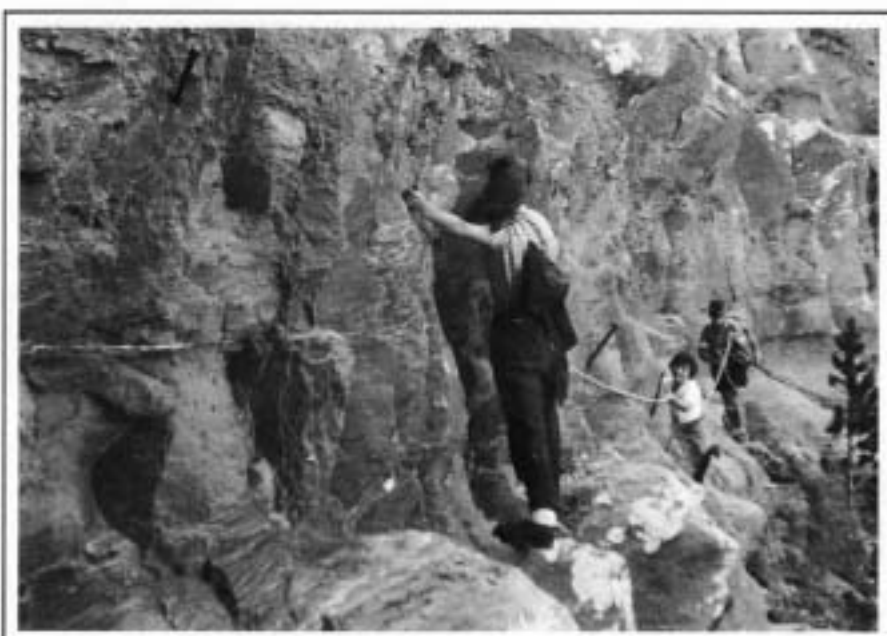
Després del campament al Montgròs, l'any següent vam anar a la vall d'Ordesa. Estàvem acampats amb tendes sota el Tozal del Mallo i cada dia fèiem sortides. Vam passar les clavilles de Cotatuero i un cop a dalt vam entrar a la gruta de Casteret, que és la més alta d'Europa, a dins és tota de gel. Rodejàrem el llac de Marboré fins a la Bretxa de Roland. Un altre dia vam anar a les clavilles de Soaso, fins al refugi de Góriz, que estava en molt mal estat, abandonat. Vam pujar al Mont Perdut però quan faltava poc per fer el cim ens va venir una tempesta de pedra i vam haver de baixar. El Mont Perdut el vaig fer l'any següent, des de la vall de Pineta. Per arribar-hi, a la vall, vàrem haver de caminar per camins i senderons, no hi havia carretera. Vam fer el Mont Perdut d'una tirada.

Quan fèiem vacances sempre anàvem de travessa, del Pirineu aragonès al català. Portàvem una motxilla de ferros, dues flassades cosides com un sac, una olla i una paella, que de fora era negra del fum; sempre fèiem foc amb troncs, no hi havia butà, però mai no vam calar foc ja que amb les pedres fèiem una paret protectora i vigilàvem que el lloc estigués net d'herbes seques. La carn la coïem amb una llosa de pissarra damunt el foc. Per rentar la roba portàvem una pastilla de sabó, El Lagarto, i la motxilla sempre la pesàvem a l'estació i feia uns 22 quilos, i això fent travessa...

Una vegada vaig fer ràppel a la paret de la Talaia, a Lurdes, l'any 57. Vaig baixar amb uns guants de pell gruixuts i una jaqueta doble, amb la corda lligada i passada per un mosquetó. Quan vaig arribar a baix tenia la part del davant de la jaqueta al darrere i l'espatlla al da-

Caminant pel Puig Montgròs amb les seves amigues, l'any 1956. Foto: Arxiu Vicky

La Vicky travessant les Clavijes de Cotatuero a la vall d'Ordesa, l'any 1957. Foto: J. Blanes

També havia fet espeleologia a la cova-avenc de Valtmajor d'Albinyana, l'any 1958. Foto: Falco

L'any 60, amb una bona colla, assolia el cim del Mont Perdut. Foto: Josep Claverias

Escalfant el dinar amb les amigues Carme i Aurèlia, l'any 67. Foto: Anxh Vicky

Anant cap a l'Aneto, l'any 60. La Vicky és la 7a de la Nera, per la dreta. Foto: Josep Claverias

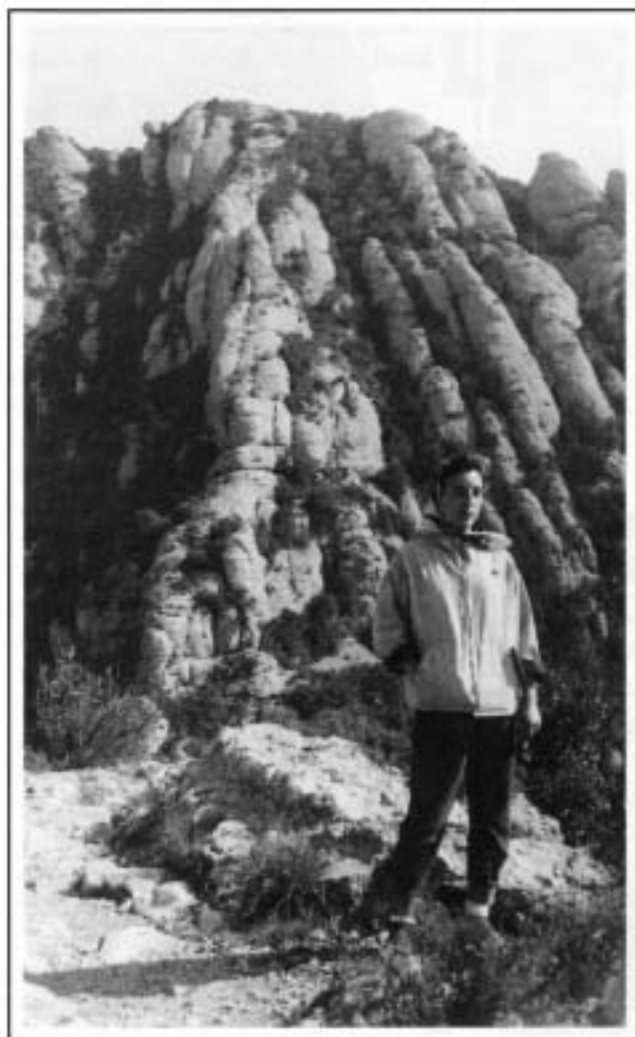
vant, els guants girats i calents de la corda fregant. Sempre he pensat que si jo hagués tingut les eines que hi ha ara, hauria acabat fent escalada. M'agrada, veure com escalen!

Un any, el 58, amb un grup vàrem anar a la cova de Vallmajor, on ara hi ha les instal·lacions del Rio Leon Safari. El Joan Bellmunt va fer excavacions i jo vaig baixar-hi gairebé fins al final, em faltava poc. La granota que portava va quedar tan plena de fang que vaig haver-li de fer tres rentades.

També anàvem a totes les marxes que s'organitzaven: les nocturnes, la d'azimuts, de regularitat... La Talaia va crear una nova modalitat de marxa, la d'orientació per descripció i no cal dir que també hi participava.

Bé, ens has fet una pinzellada dels teus començaments i dels començaments de la Talaia. Ara et preguntaria si has seguit sortint durant totes les èpoques. Quina ha estat la teva principal activitat?

Vaig estar una bona temporada, uns anys, sense sortir a causa de la mort de la meua mare i després em sentia una mica desplaçada i no sortia, fins que es van iniciar les sortides de GR, ara fa uns 13 anys, i em van engrescar i des d'aleshores ja no he tornat a deixar la muntanya, continuo caminant sempre que puc, ja sigui amb el grup de senders del GR, que es pot dir que no me n'he deixat cap, potser un o dos; vaig a caminar els dimecres al matí, és a dir, aprofito tantes sortides com puc. L'any 92, conjuntament amb sis persones més, a partir d'una idea que vaig tenir, vam començar a fer caminades pels entorns de Vilanova. Hem arribat a ser una colla de 64 persones. Sortim cada setmana, els dimecres, i el dimecres abans de Nadal sempre anem a menjar-nos els torrons i el cava a dalt del cim de la Talaia. Ara també surten altres grupets uns altres dies. Els responsables de l'Aula Universitària em van demanar que portés un grup a caminar i això ho vaig fer durant tot un any, però m'anava una mica malament i ho vaig deixar, ara se n'encarrega una altra persona.

Primera anada a peu a Montserrat, l'any 59. Foto: Falco

També ambaria a tocar de prop el Cerví, l'any 92. Foto: Antoni Martí

Pots ampliar-nos el teu "curriculum vitae", segurament no de grans conquestes però sí de cims o de travesses significatives?

A part de les travesses al Piri-neu aragonès al català també he fet de la conca del Cinca al Garona. Hem fet molts pics, l'Aneto, els Colomers, el pic de l'Infern, el Mont Perdut, el Puigmal, el Pedraforca, la Pica d'Estats, el Montardo, el Bastiments, el Canigó, el Puigsacalm, el Puigpedrós. Alguns els he fet més d'una vegada. Ah, i n'hi ha molts, sobretot els dels primers temps, que els he fet amb xiruca, l'Aneto, el Pic de l'Infern...

Cada any vaig a Montserrat a peu. Vaig ser la primera dona que va fer la caminada a peu de Vilanova a Montserrat, l'any 1962. Em van dir que no portés pantalons, que era millor anar amb faldilles com totes les dones, però jo vaig considerar que per caminar anaven millor els pantalons. No podies portar panta-

lons perquè era massa agosarat; nosaltres sortíem amb faldilles de casa i ens posàvem els pantalons al tren.

Feia molt de temps que rumiava d'anar a fer el camí de Sant Jaume. L'art romànic, que va néixer a Cluny, França, va entrar per aquest camí i aleshores vaig creure que per cultura i per esport l'havia de fer. Així és que l'any 1994 ens vam posar d'acord amb la Neus Solé i hi vam anar. En 28 dies vam fer 800 quilòmetres, va ser una experiència molt maca. L'any següent vam decidir de tornar-hi, però començant-lo per Arles, França. Aquesta part va ser més complicada perquè els camins de la part francesa no tenien senyals o només n'hi havia per als camins de petit recorregut. Així que vam començar des de Somport i vam arribar fins al Puente de la Reina, uns 221 quilòmetres.

Fa uns anys que un grup de la

Talala anem a caminar pel setembre i aprofitem per conèixer els senders de gran recorregut d'altres països. El 92 vam anar als Alps Penins i Bernesos, vam conèixer els senders helvètic, Zermatt, Grindelwald, al peu de l'Eiger i de la Jungfrau; el 93 vam anar a la regió de les Dolomites, que són unes muntanyes extraordinàries; el 94 vam fer un recorregut per la Bretanya francesa, el 94 a la vall d'Aosta, a prop del Gran Paradiso, el 96 a Eslovènia, al parc nacional del Triglav, i aquest darrer setembre als Alps Marítims, a la Provença.

Has participat en alguna competició, tipus ral·li, etc?

No, com a competició només he participat en marxes, i moltes d'aquestes ja s'han perdut. Algunes marxes de regularitat que havien durat dos dies, com la de Prades a Siurana, una de les que recordo.

Al marge de sortides locals o comarcals, tens sortides a l'es-

La Vicky és salvada per un helicòpter després d'un greu accident al Montseny, el dia 9 de juny de 1991. Foto: J. Planas

La primera sortida de la "colla dels dimecres" a Puigmoló. Foto: Anxh Vicky

L'any 96, recorre la vall d'Aosta (Itàlia). Al fons, veiem el Gran Paradiso. Foto: Tina Moya

tranger amb caire potser més cultural i turístic. Ens ho expliques?

Sí, conec bona part dels països d'Europa com Itàlia, Irlanda, Escòcia, Iugoslàvia, Bulgària, Polònia, Àustria, Portugal, Holanda i Bèlgica i també he estat al Marroc. L'agost de l'any passat vaig anar al Perú amb un grup del CEC, que organitza sortides molt interessants tots els anys. Vaig quedar al·lucinat. Lima és una ciutat de més de set milions d'habitants, els edificis no són gaire alts a causa dels terratrèmols que hi són freqüents. La catedral és tota de fusta, però sembla que sigui de ciment. Vàrem conèixer moltes coses. Amb una llanxa vam anar a les illes Ballestes. El cel era de color negre de la quantitat i varietat d'ocells que hi havia, i una part de les illes estava plena de lleons marins, sentíem els seus crits. Tot el territori era ple de guano per a l'exportació. Aquestes illes són un patrimoni universal. En una avioneta, amb només tres persones i el pilot, vam veure les famoses línies de Nazca que avui dia encara no se sap d'on provenen realment. Els dibuixos són enormes i només es poden veure totalment des d'una avioneta. A Iquitos vam passar dos dies a la selva amazònica, durant la nit sentíem els sorolls dels animals. Els indígenes tallaven les lianes dels arbres per obtenir l'aigua i en sortia molta. En vaig beure i era molt bona. Ens van mostrar un cuc molt gros i blanc que habitava en els troncs dels arbres i que ells el feien servir per alimentar-se. Ens traslladàvem pels llocs amb barques, pacamarais, i dins de la selva vam visitar un poblat. Els seus habitants ens van rebre amb una dansa. També vam pescar piranyes, que són un bon àpat, i en vaig tastar, són molt bones però tenen moltes espines. Una família em va deixar posar una boa de 4 m i mig al coll. També vam visitar les ruïnes arqueològiques de Saosay Waman; és increïble la perfecció de les juntes de les pedres, no hi passa ni una fulla d'afaitar. Cuzco, que abans era la capital del Perú, és una ciutat extraordinària, els espanyols van edificar-hi al damunt de les ruïnes inques. Té moltes esglésies barro-

Sepàren aquestes dues fotos 31 anys (del 56 al 97). Entrant a l'avenc del Puig Montgròs. Foto: Arxiu Vicky

ques, però un barroc molt diferent del que coneixem aquí. Només un detall: les Verges porten un vestit diferent del que porten les d'aquí i totes duen arracades grosses i maques.

Vam anar a veure el Machu-Pichu amb un autocar petit. La muntanya feia moltes zigzagues i tenia un fort pendent, semblava que escaléssim. Quan venia un altre autocar de cara et quedaves glaçada! Un cop a dalt era impressionant. També vam viatjar en tren i vam arribar a estar a 5000 m d'altitud. El paisatge era sec, hi havia moltes llames i vicunyes i els nens i les dones que feien de pastors donaven una nota de color. Al llac Titicaca vam pujar en una embarcació feta de totora, que és una planta que es fa en aquestes illes i de la qual també fan les cases, i vam arribar a l'illa Orus. També vam visitar el mercat més important del Perú, a Pisac, i les ruïnes d'Ollantaimbo. A tot el Perú, fora de Lima, moltes dones van vestides amb el seu vestit tradicional, igual que 500 anys enrere. La cultura inca és impressionant, quan trepitges el territori encara l'entens molt més.

Aquest agost passat vaig anar a Síria, Jordània i el Líban. Vam estar al desert d'Amman, hi vam veure castells i un teatre romà del segle II dC, que són les restes més grans i més impressionants de Filadèlfia. Dels castells del desert el més ben conservat és el Krac de los Caballeros, fa uns 800 anys que el van construir, és de l'època de les croades. Damasc és una de les ciutats més antigues, la meca dels xiïtes. Hi vam visitar el Gran Zoco i dues mesquites. També vam veure Sant Simeó, un dels temples cristians més sorprenents per la seva espectacular estructura arquitectònica. Alepo és la segona ciutat de Síria i una de les maques del país.

A Palmira les seves ruïnes són impressionants: muntanya, castell i tot el seu entorn són de color ocre. Tota la població té una llum extraordinària. A prop i al seu entorn hi ha les tombes escampades. Hi ha moltes ciutats mortes i cadascuna té la seva característica.

Cami de Sant Jaume, juny del 95. Inici del pelegrinatge. Porta de la catedral de Saint Siles (França). Foto: Farniol

També vam fer la ruta de la seda, però amb autocar i molts camions frigorífics. Ens vam banyar els peus en el riu Eufrates. Al mar Mort, que està sota el nivell del mar, no hi ha res de vida animal ni vegetal. Té un 33 per 100 de sal, quan t'hi banyes et pica tot el cos, amb els ulls també t'ho passes malament. Han començat a explotar l'alt contingut de potassa de l'aigua, que és rica en minerals. Jordània és un dels productors de potassa més importants del món.

El dia que vam anar al Líban, la carretera estava plena de tancs, soldats i canons, hi havia molt de control. Una setmana després hi va

haver un atemptat a Baal-bek. Són molt interessants les ruïnes romanes, les dimensions dels edificis, la perfecció del tall de les pedres que s'ajunten sense ciment, la riquesa dels guarniments arquitectònics és admirable. No havia vist mai uns edificis tan monumentals. Diuen que va ser l'últim reducte dels romans i aquests, per demostrar el seu poder, construïen aquells edificis monumentals.

També vam estar a Ugarit, coneguda com el bressol de l'alfabet més antic del món, i al Monte Nebo, des d'on Moisès va contemplar la terra promesa. Em va impressionar molt Petra. Abans d'entrar a la ciu-

tat, en la qual hi ha moltes tombes, vam passar per una gorja estreta, molt estreta, i d'uns 100 metres d'alçada. Quan surts de la gorja apareix la llum de la "ciutat rosa". Era tan meravellós que em vaig esborronar. Vam arribar fins al golf d'Agaba.

Bé, ja veus que m'entusiasma viatjar i conèixer món. Però no m'agradaria fer-me pesada amb tants relats...

Canviem doncs de tema. Què et sembla la Talaia actual? Penses que temps passats foren millors?

Jo penso que cada cosa al seu temps. Abans era d'una forma i ara és d'una altra, jo des de l'inici m'ho havia passat molt bé i ara continuo gaudint-ne al màxim. Tots els temps són bons si l'afició és molt forta.

I a la Talaia de les èpoques anteriors, quina crítica li faries, sobre tot a les "capelletes" que hi ha hagut?

Capelletes, capelletes, sempre n'hi ha hagut i n'hi ha i penso que és gairebé inevitable en qualsevol entitat on hi ha tanta diversitat de gent i d'activitat.

Creus, doncs, en el futur de la Talaia?

I tant que sí, hi crec, sempre i quan hi siguem tots amb empena i il·lusió a tirar-la endavant.

Aquest excursionisme que practiquem, creus que és el correcte? Que poden seguir conviuint l'escalada i l'alta muntanya, el senderisme, els campaments, l'espeleologia, les activitats culturals i l'aventura i altres activitats paral·leles?

Ja ho crec, perquè penso que això és la Talaia, aquesta unitat de diferents seccions. Jo, si fos jove, estaria en l'espeleologia, estaria a tot arreu, perquè m'agrada moltíssim tot el que sigui derivat de l'excursionisme.

Creus que l'excursionisme és una forma de viure, una forma d'enfocar la teva vida?

Sí, jo penso que sí. Perquè l'excursionisme tingues en compte que és cultura. Caminant vas coneixent les comarques, les valls, la munta-

nya, veus la fauna i la flora propis de cada lloc, et trobes amb una regió una mica aspra, com pot ser el Priorat i en canvi cap al Pirineu trobes una gran diversitat, tot té el seu encant. Sempre n'aprens, de l'excursionisme, és tot un llibre.

Ara una pregunta que t'afecta molt a tu. Recordo que venint amb nosaltres un dia vas patir un greu accident. Et sents completament recuperada?

Perfectament. Bé, m'ha quedat una petita seqüela, molt poca cosa, a la tardor i a la primavera, als canvis d'estació, em ve vertigen, però cada vegada és més espaiada i més minvada, no m'és problema. Naturalment que l'accident va ser molt greu, me'l vau explicar, jo no me'n vaig assabentar. Però en cap moment vaig pensar de deixar la muntanya. Em deien, estàs boja, de tornar-hi? Doncs jo us vaig a dir una cosa, quan estava a l'hospital, que gairebé no em podia bellugar, només el cap una miqueta, vaig veure per la finestra uns pins i dintre meu em va sortir: hi tornaré! No em va representar cap trauma i els amics m'hi van ajudar molt, em vaig trobar molt acompanyada.

Això és bonic, això és bo. Desitgem que continuïs així. Et sents bé entremig del jovent actual o prefereixes la gent de la teva època?

Entre el jovent m'hi sento bé, naturalment, no m'és cap problema. Ara bé, jo freqüento més la gent de la meua edat, com és natural. Però crec que les persones ens hem de barrejar i parlar amb gent de totes les edats perquè cadascú té la seva personalitat i tot ajuda a comprendre's més bé.

Què ens sobra i què ens falta a tots plegats? Quines alternatives aportaries tu o quines serien les qüestions a canviar, o bé, quina hauria de ser la política a seguir per la Talaia perquè progressi i es consolidi com entitat puntera?

Trobo que la Talaia ja fa temps que no té un grup de jovent o de quitxalla i això és una cosa que sí que li trobo que ho té una mica abandonat. Hi ha un bon equip, ho porten

Passat Arzu (Lugo), fent el camí de Sant Jaume, el juliol de 1994. Foto: Neus Solé

molt bé, i ara estan molt abocats en totes les obres que s'estan fent i això porta molts maldecaps. Però penso que quan estigui tot més arreglat la Talaia serà una entitat molt maca. A Vilanova no hi ha cap societat que tingui tants socis com té la Talaia.

Així creus que tot ho fem prou bé?

Home, en la perfecció jo no hi crec, d'errades suposo que se'n fan a tot arreu, però també crec que hi ha gent amb molt bona voluntat i entusiasme i això és el que compta.

Excursionísticament parlant, s'ha complert la teua il·lusió principal? Et queda alguna cosa concreta per fer, que voldries ha-

ver fet i no has aconseguit?

Sí, em queden algunes coses. Per exemple, una és el Cervin, em feia molta il·lusió anar-hi i hi estava a punt, però aleshores la meua mare es va posar malalta i vaig haver de deixar-ho córrer. Molt probablement no hi hauria arribat, al cim, però la meua intenció hi era. També penso que abans estàvem molt limitats amb el material que portàvem i que ara el jovent ho té tot per fer el que nosaltres no vam poder a nivell d'escalada i moltes altres coses.

Bé, fins aquí l'opinió d'aquesta dona jo diria que important dins la nostra Talaia. Gràcies, Vicky, per la teua col·laboració. Per molts anys.

EL CAMÍ DE L'ARXIDUC I EL PUIG DEL TEIX (MALLORCA)

La segona excursió a l'illa de Mallorca també ha respost plenament a les expectatives creades. Els que varen decidir caminar escolliren la millor manera de gaudir plenament de l'entorn, enriquint-se dels petits detalls que oferia l'excursió i delectant-se en les panoràmiques d'èxtasi que des de damunt la serra pogueren copsar.

Recórrer el camí de l'Arxiduc era ja una possibilitat en alça quan va sortir publicada una descripció de l'itinerari a la revista Muntanya (febrer de 1997), però fou aleshores quan es prengué el ferm propòsit de dur-la a terme. Després de fer-hi un desplaçament per trepitjar el terreny i ultimarne els detalls i, també, d'un endarreriment per problemes de transport, s'acabà de fixar la data per al dia 3 d'octubre.

Així, doncs, una vuitantena de vilanovins embarcàrem en el "Bahía de Málaga", ben entrada la fosca, disposats a creuar les 130 milles que ens separen de l'illa Major. Tothom intentà trobar la millor manera de passar la nit asseguts o estirats en algun racó del vaixell i de ben segur que hi hagué qui ho aconseguí a bastament ben recolzat en un seient de primera classe...

Encara era negra nit quan vàrem desembarcar. Després de deambular una estona pel port, férem cap a una cafeteria, sortosament oberta, que la gent apropià per esmorzar mentre esperà-

vem l'arribada de l'autocar. L'aproximació a Valldemossa fou comentada per una guia que ens obsequià amb una gran fluïdesa de paraula i profusió de tot allò que se'ns oferia a la vista, en un ex-

quisit i sempre dolç llenguatge mallorquí.

Sense entretenir-nos, els caminants vàrem emprendre la marxa cap als afores per anar a en-

El pis del Pouet que serveix per al primer reagrupament. Foto: J. Blanes

N'hi havia que es pensaven trobar neu al camí de l'Arxiduc. Foto: J. Blanes

Panoràmica cap a llevant des del camí cap a la costa de la Punta de Delà. Foto: J. Blanes

Panoràmica des del Puig Caragol en direcció a Son Gallard. Foto: J. Blanes

Entrant a la cova de l'ermità Guillem. Foto: J. Blanes

calçar el camí de carro que iniciava la remuntada. Al cap de poc, la descripció ens parlava d'un "botador", tanca que haguérem de superar en peregrina diligència. Varen ser molt pocs els qui s'atansaren a la font de l'Abeurada, concentrats en l'esforç per guanyar alçada del costerut viarany. Aviat aparegué el poble de Valldemossa als nostres peus, contrastat amb les primeres ullades de sol, i el mar, sorprenent per la nova perspectiva que el dominava.

Mitja hora llarga i arribàrem a la barrera del Pouet, collet natural que abastava el boscós altiplà. El pla del Pouet ocupa una clariana oberta entre l'alzinar, altre temps un important centre de reunió i d'abastiment entre carboners i altres treballadors de la contrada. En aquest punt ens agrupàrem a l'entorn del solitari pou que dona nom al planiol mentre ingeríem un segon esmorzar; un lloc plaent a l'excursionista, que se sent envoltat d'una vegetació exuberant i encuriosit per les roques emergents que sobresurten del fullatge.

Prosseguírem l'ascensió amb l'objectiu d'abastar el coll de Son Gallard. L'indret és un entreforc de camins per on transcorre l'esmentat camí de l'Arxiduc; en poc temps la vista s'eixamplava cap a la mola de Planícia i el puig de Galatzó, al fons. Ben seguit férem marrada per atansar-nos a la cova de l'ermità Guillem; un recinte tancava l'entrada de la cova, que vàrem visitar en petits grups davant l'absència del seu estadant que de ben segur no deuria trobar-se gaire lluny, ja que els signes visibles són inequívocs que es trobava habitada.

Reprenguérem el camí de l'Arxiduc. Dues giragonses ens permeteren guanyar bona altura fins assolir novament la carena en una miranda des d'on se'ns aparegué per primer cop l'escena de

la Foradada i, a la dreta, es despleguen els impressionants espadats que acollirien els nostres propers passos. En un altre indret se situava un autèntic mirador natural on se'ns reservava una sorprenent visió damunt la costa nord entre Valldemossa, Deià i Sòller, on la Foradada és l'estrella indiscutible. En aquest trajecte inferior deurien trobar-se els nostres familiars i acompanyants que també estaven visitant el sector septentrional de l'illa.

A mesura que avançàvem, per damunt dels 900 metres, la vegetació quedava reduïda a la típica associació d'alta muntanya mallorquina, on hi abunden els endemismes: coixinets, boix, didalera. Unes cabres salvatges toleraven perfectament la nostra proximitat; al fons, davant nostre, el puig Major i, més proper, el puig del Teix, l'objectiu més atalaiat de la sortida. El puig Caragolí (944

m) és el lloc més alt de l'antic Mirador arxiducal; ben seguit el camí, perfectament empedrat i definit, dissenyava un giravolt que ens permetia una bona contemplació del poble de Deià. Cinc minuts més i ens reunirem al pla dels Aritges, petit oasi amb mitja dotzena de pins que destaquen en l'aspror del paisatge. No hem esmentat encara qui era aquest personatge; l'arxiduc Lluís Salvador, un sibarita empedreït, parlava català a més de totes les altres llengües, era un pioner excursionista i un cosmòpolita: la seva única pàtria era la mar.

No gaire lluny férem una altra marrada per veure la cova de l'Aigua. Al cap d'una estona, quan ja ens trobàvem immersos en el descens, arribàrem a la bifurcació que ens permeté atènyer el cim. Aquest entreforc es troba vora el lloc conegut com Racó Perdut. El nou camí, ara més es-

tret, superava un grauet que requeria una senzilla grimpada. En aquest punt alguns companys varen optar per renunciar a la pujada. L'ascensió fou distreta per diverses raons, com el fet de "botar" un marge de propietat pública anomenat el Corral dels Bous. El pla de la Serp constituïa el darrer graó natural abans d'afrontar l'últim reclam, molt més costerut que els anteriors. Però en poc més d'un quart una quarantena de socis assolírem el cim de la gegantina mola del Teix (1064 m). La vista panoràmica fou un bon premi a l'esforç realitzat, no debades havíem assolit un dels cims més clàssics de la muntanya mallorquina. En el descens ens topàrem amb un grup d'alemanys amb molts anys a l'esquena que ens sorprengueren pel seu abnegat propòsit.

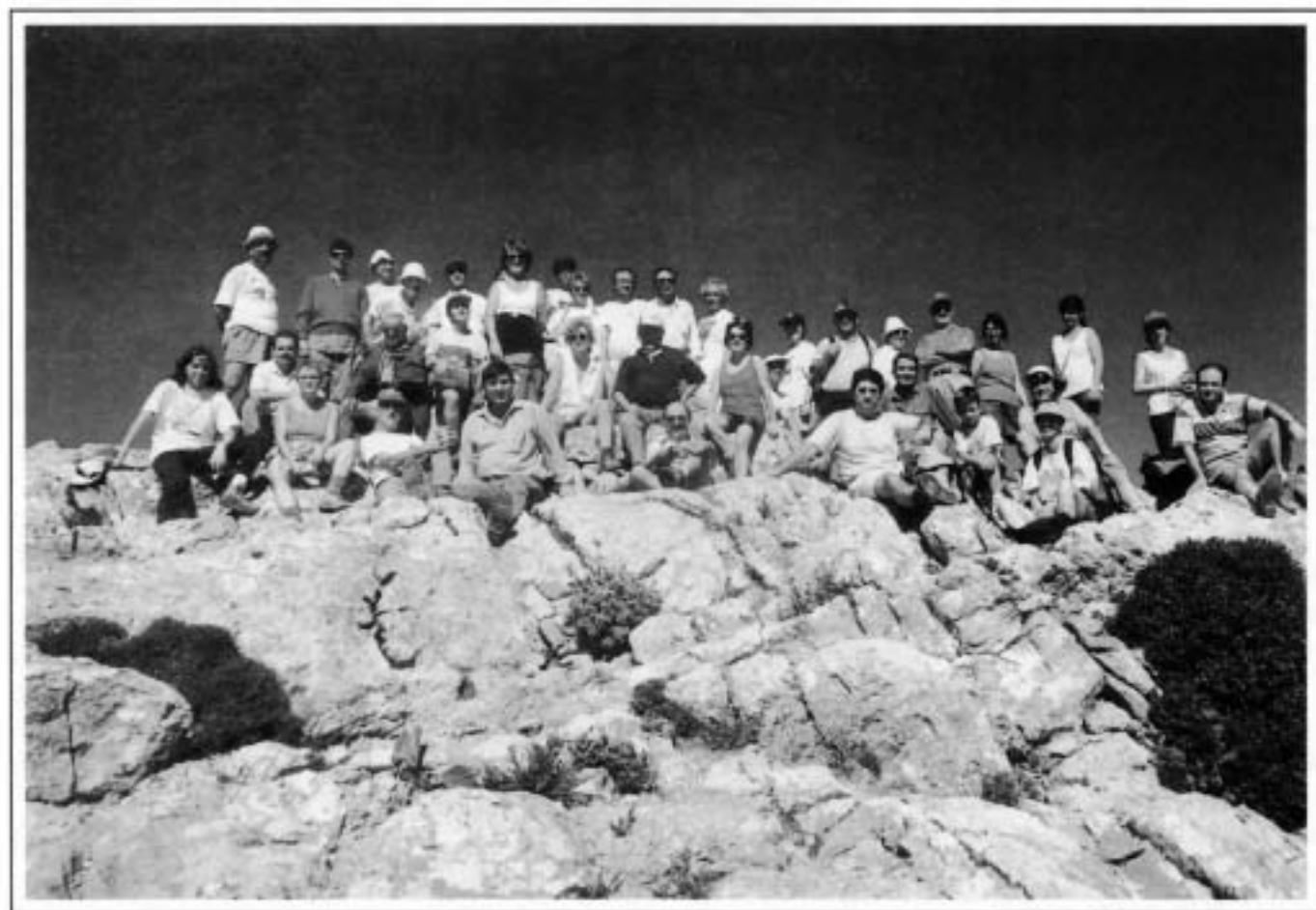
La punta de Sa Foradada prop de Deià. Foto: J. Blanes

Tot carenejant el camí de l'Arxiduc cap al Puig Caragolí. Foto: J. Blanes

Panoràmica de Valldemossa. Foto: J. Blanes

Tot el grup que va pujar dalt el Puig del Teix. Foto: J. Blanes

El primer tram del descens que seguia a l'entreforc també fou ben distret fins a la casa de Neu. A partir d'aquí començava una pista infernal —oberta per ICONA— que obligava a córrer més que caminar a causa de l'excessiu pendent. Passàrem els paratges de la font dels Polls, la coma dels Cairats, la font de naRupit i encara vint minuts més per entrar a Valldemossa; com que l'autocar no era visible férem temps en una terrassa prenent alguna beguda refrescant, estona que hom encara recorda de bon grat.

L'entrada a l'hotel "Santa Ana" fou caòtica. Havien tocat les quatre, el repartiment de claus i els embussos a l'ascensor es va fer angoixant. Molts preferiren passar per la dutxa abans de asseure's a taula per menjar, o millor tastar, un plat preparat de molt mala qualitat. Hom aprofità la tarda per visitar la ciutat, l'entorn més immediat de cala Major o, encara millor, banyar-se a la recollida platja —gairebé privada— que teníem just davant.

Preveient un altre desencert culinari, bona part del contingent optà per entaular-se en un altre restaurant; el fet, però, fou que el menjar millorà considerablement davant la possibilitat de servir-se en el buffet lliure de l'hotel. Al vespre, un bon grup prengué posicions a la terrassa de l'hotel on una animadora turística ens convidà a participar en la festa que ella mateixa instrumentalitzava; com en d'altres ocasions, el Manel i la Marcel·lina acabaren participant i es feren els "amos de la pista" engrescant altres turistes aliens al nostre grup.

Les poques hores disponibles del matí tothom les aprofità com va voler, però amb l'inexcusable compromís del proveïment d'ensaimades. L'embarcament no representà cap novetat llevat de l'ensurt que patí el Guinovart en una cinta transportadora. La tor-

Tornant cap a Vilanova veiem Sa Dragonera. Foto: Manel Vidal

Tot el grup al vaixell. Foto: Manel Vidal

nada fou més entretinguda, tinguérem temps de fer-nos la foto de conjunt, de contemplar bona part de la costa occidental i septentrional de l'illa i, en especial, l'illa de Sa Dragonera; de veure uns dofins saltant damunt l'aigua; de delectar-nos en la infinitat de tonalitats que oferia el crepuscle; de fer tertúlia en grup nombrós; llegir, beure, menjar, etc. Ben entrada la foscor el repte fou avistar la farola, moment de gran transcendència davant l'imminent desembarc —mitja hora llarga fins a dos quarts de nou—.

En definitiva una excursió agradable, bonica i completa. Malgrat alguna petita deficiència hotelera de responsabilitat aliena, fou una sortida ben organitzada que obre noves possibilitats de cara a una tercera edició. En general, el soci valora en escriure el sentiment arrauat que propicia concertar una sortida multitudinària tan complexa com aquesta (vaixell, autocar, itinerari a peu, hotel, etc.) i se sent satisfet que així sigui. Per molts anys.

Antoni Sagarra i Mas

LA COVA URBANA DE LA IMPERIAL TARRACO

El món subterrani, l'última frontera

El SIET (Grup d'Investigació Espeleològica de Tarragona) viatja a través dels conductes subterranis a la recerca del que serà, a la meravellosa ciutat de Tarragona, el més recent dels descobriments: la Cova Urbana de Tarragona.

Starrings:

Capità Antonio Cabezas

1r Oficial Josep Lluís Roselló

2n Oficial Josep Lluís Alminyana

Oficial de fotografia Josep Estivill

Oficial de geologia Evaristo Quiroga

Oficial de topografia Glòria Arnavat

Oficial d'exploració Montserrat Marieges

Oficial d'exploració Francesc Virgili

Oficial d'exploració Francisco José Perona

Oficial d'exploració Eduard Martínez

Oficial d'exploració Sergi Pérez

Oficial tècnic d'analítiques Gerard Roig

Cova urbana de Tarragona. Sala Josep M. Forné. Foto: Josep Estivill

Capítol 347: Un dia a la Cova Urbana de Tarragona

Com quasi cada dissabte a les 9, estic esperant l'Antonio que vingui a recollir-me; una de les seves facultats és l'extraordinària puntualitat que té, o sigui que normalment arribem a l'oficina a les 11. No fa falta tenir una ment molt brillant per saber que l'oficina és un dels baretos que hi ha al carrer Gasòmetre.

Després d'esmorzar i de fer la xerrada, anem a la cova. Actualment, s'entra amb el cotxe i després de baixar tres plantes de pàrquing s'arriba a l'entrada de la cova que és a dins d'una habitació. Llavors, l'Antonio organitza els grups de treball i comencem a baixar.

L'entrada a la cova es fa per unes escales d'uns 4 metres que comuniquen amb les galeries Romanes, aquestes són d'uns 2 metres d'alçada i entre 40 i 60 cm d'amplada, la seva forma és meandriforme la qual cosa fa suposar que potser van aprofitar una escletxa per donar-li més amplada. Encara que la galeria continua, a uns 15 metres de l'entrada trobem una sèrie de pous petits que ens portaran fins a l'aigua.

Els llacs són una de les parts més boniques de la cova, veure l'aigua cristal·lina dels llacs i pensar que aquesta meravella es troba sota una ciutat com Tarragona és una cosa increïble.

Des d'on ens trobem fins a la sala J. M. Forné hem de superar dos petits sifons que divideixen el llac en tres parts. En arribar a la platja formada per blocs s'obre davant nostre una

Explorant el primer llac. Foto: Evaristo Gukroga

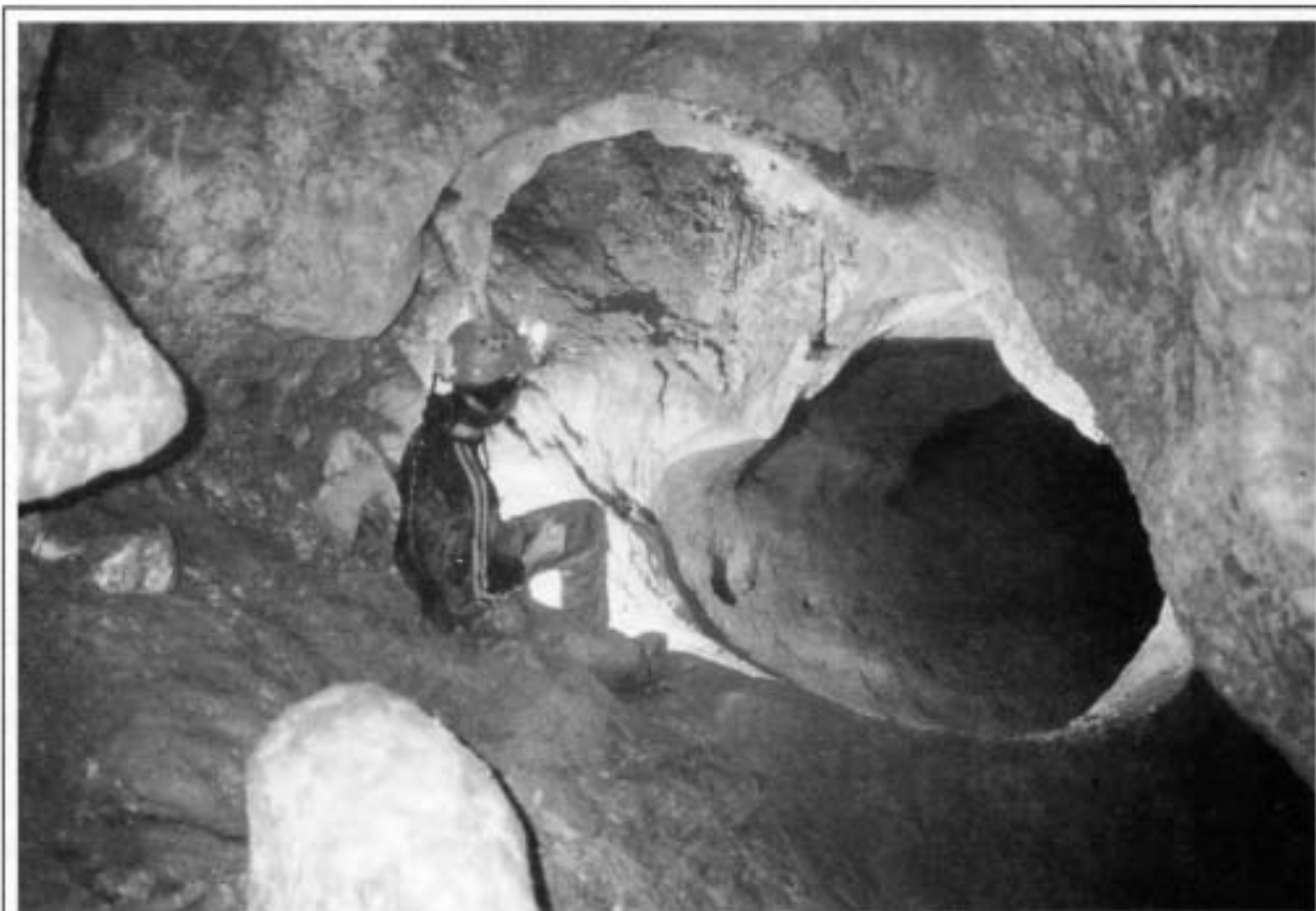
El Perona en l'escalada o xerrameia que porta el seu nom. Foto: Josep Estivill

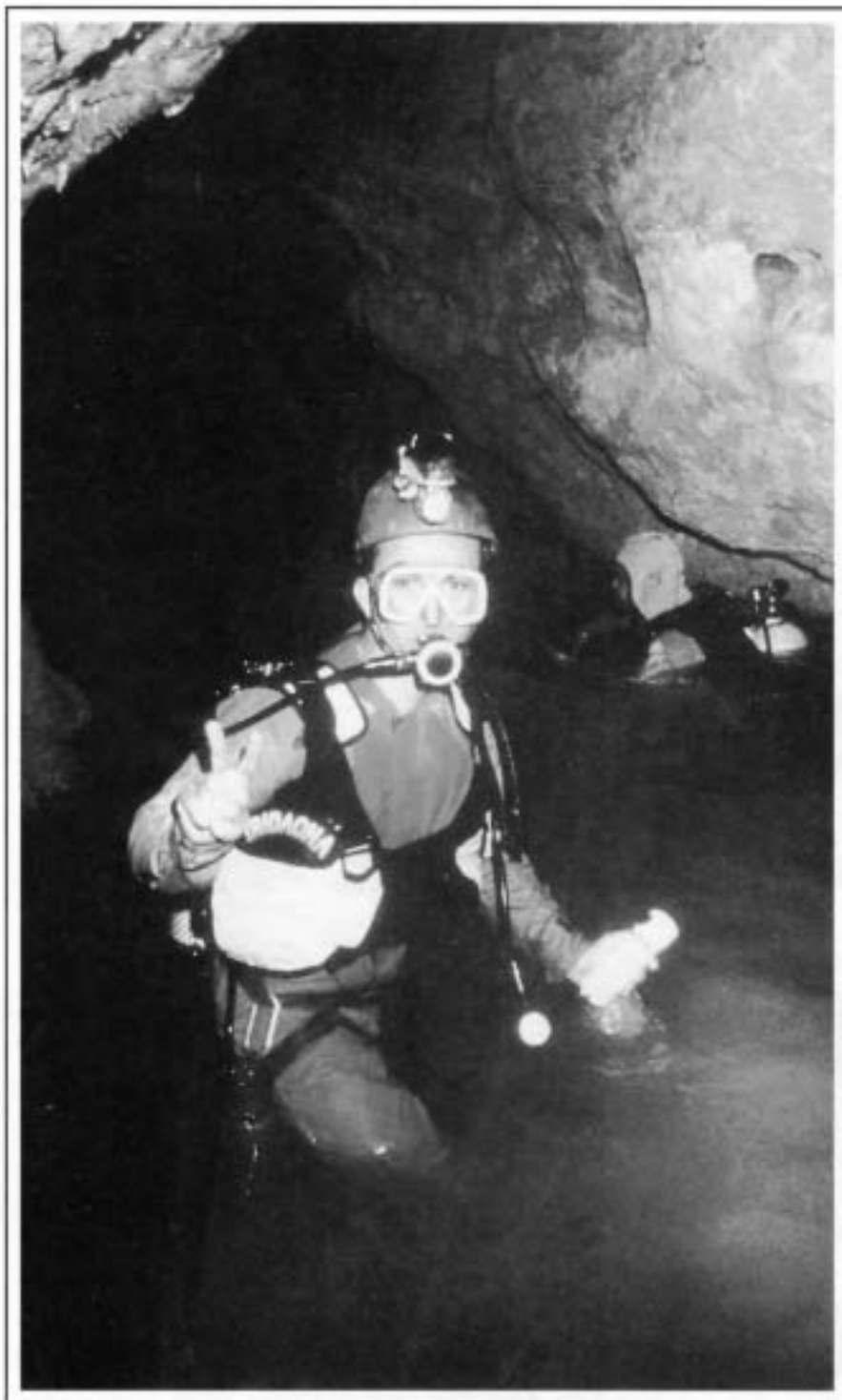
Passant el primer alif cap al segon llac anomenat Benso. Foto: Josep Estivill

Entrant a la galeria del Fang. Foto: Josep Estivill

Contemplant el sífo final. Foto: Josep Estivill

El Perona preparat per fer fotos subaquàtiques o del fons del llac. Foto: Evaristo Guiroga

prop de la platja que hi ha moltes formacions. A la sala J. M. Forné també trobarem la majoria de les galeries laterals que hi ha en la cavitat.

Per arribar a la sala Maginet les vies més utilitzades són el pas Roselló i la galeria del Fang. El pas Roselló es troba al final de la sala J. M. Forné i després d'un petit flanqueig i un pas en forma de diàclasi de reduïdes dimensions arribarem al principi de la sala Maginet. L'altra via més utilitzada és la galeria del Fang, és una galeria formada per un laberint de tubs de pressió amb una galeria principal ben definida per les seves dimensions, que fa honor al seu nom, encara que el més fastigós de la cavitat és l'amarga presència del nostre company el fang, en aquesta galeria és exagerat. La galeria del Fang és una galeria superior i ens portarà a una finestra que es troba al mig de la sala Maginet.

La sala Maginet és una sala allargada que comença amb petites dimensions i posteriorment s'engrandeix moltíssim, és en aquest lloc on trobarem el sífó Gran i o en aquest moment s'estan fent els últims estudis subaquàtics.

Continuarà...

PD: El sistema com està narrat aquest text va dedicat a aquelles persones que quan nosaltres estàvem sota els seus peus es dedicaven a dir que la Cova Urbana de Tarragona era ciència ficció.

F.J. Perona

sala de grans dimensions anomenada Sala Josep Maria Forné en el seu honor.

La sala J. M. Forné es una de les coses més impressionants de la cavitat amb una llargada de 35 metres, una amplada de 20 metres i una alçada en el punt més alt de 12 metres. És una sala creada per la

caiguda i l'acumulació de blocs que formaven el sostre. Aquesta sala està tota plena de tubs de pressió formats per la força i l'erosió de l'aigua des de sota. Les formacions en aquesta cavitat són molt selectes i es troben amagades als llocs més recòndits, però en aquesta sala trobarem una galeria molt a

LA CASA MARISTANY

El "hobby" d'aquesta tardor (30)

Segons consta en el gravat que hi ha a la llinda del portal de la casa, al carrer de l'Aigua n. 23, aquesta fou reformada o acabada de construir en la forma actual l'any 1820, però la seva construcció era d'una època anterior, ja que la urbanització d'aquest sector es va fer entre els segles XVI-XVIII, és a dir, entre el 1600 i 1800.

El primer propietari constructor de la mateixa fou en Pere Garriga Vilardell, que estava casat amb Clara Soler. Aquest matrimoni va tenir set fills i una de les filles al seu temps es va casar amb l'hereu Maristany (que era cosí germà del constructor de l'edifici de

l'estació del ferrocarril de Vilanova, motiu pel qual se li va dedicar la gran plaça que hi ha al davant de la mateixa). A partir d'aquell moment, aquesta casa va deixar de ser coneguda com a cal Garriga per començar-ho a ser per cal Maristany.

Per la classe de construcció i la distribució que hi ha a la planta baixa, es pot endevinar que aquesta era la casa d'un terratinent i així ens ho han confirmat, sabent que tenien propietats amb plantació de vinya, sobretot cap al sector de Cubelles, i que a l'hora de la collita portaven la verema als propis cups que hi ha a la planta baixa per a l'elabora-

ció del vi i posteriorment, en les feines de trafegar i premsar, encabien el vi en les dues rengleres de bótes que hi havia als cellers. De cellers n'hi ha dos, que són els dos laterals de l'entrada principal, a cada un d'ells hi havia unes quaranta bótes de vuit càrregues i ara encara hi ha dues grans premses, una a cada celler. La cabuda de les bótes pel cap baix serien 76.000 litres de vi, equivalents a 760 hectòlitres, i si les omplien totes en un any podem considerar-ho una quantitat considerable.

Els dos pisos de la casa es componen d'un rebedor a cada pis enllaçats per una escala interior de fusta noble i diverses habitacions dobles amb un bany adossat, un gran menjador i una biblioteca.

Els rebedors estan decorats, bàsicament, amb cadires de fusta amb cuir i tornejats, i a les parets hi ha armes de llansa i escuts protectors, decoració tipus castell, en canvi les habitacions són decorades amb pintures i esgrafiats de diferents estils.

LES PINTURES

Els sostres són alts amb les parets esgrafiades amb di-

Vista de la casa Maristany per la part posterior. Foto: Joan Sivil

ferents motius. Uns dibuixos són fets amb la tècnica a l'aigua en blanc i gris representant escenes bíbliques, però també n'hi ha d'altres de colorjats d'estil italià amb motius camperols.

Segons he pogut saber, aquestes pintures són obra del pintor decorador vilanoví Manuel Miralles, i les va realitzar cap a l'any 1927. Aquest pintor, entre altres, també va decorar algunes capelles de l'església dels Josepets i sembla que també n'havia pintat a l'església de Vilanova, encara que després ja sabem què van fer amb aquest temple. Segons m'explica la filla d'aquest pintor, diu que hi ha un quadre d'en Mir que consta com autorretrat, però que en realitat era fet del seu pare. (A la firma Miralles se li tapa "alles" i queda Mir). Jo no hi poso ni hi trec res, només explico el que m'han contat.

Totes les habitacions són formades per sala-alcova i la decoració bàsicament és d'estil isabelí.

El menjador senyorial va ser construït per encabir-hi força colla, amb una taula on hi poden menjar quaranta persones, amb un sostre alt com de dos pisos decorat amb un enteixinat de fusta i una làmpada que hi penja feta expressament per un forjador i que ha quedat com a model original i únic a causa de la destrucció dels plànols.

ELS MARISTANY, ARA

Seguint amb la família Maristany, Alexandre Maristany

Guasch, ja en el nostre segle, va tenir dues filles, Maribel i Elena i un fill, Fernando, que es va casar amb la meua interlocutora, la senyora Elisa Gil Nebot.

Actualment, doncs, els propietaris són tres famílies i els estius, quan vénen tots aquí, incloent-hi el servei, s'han trobat més de quaranta persones vivint sota el mateix sostre.

Els antecessors dels actuals propietaris, des que es va convertir aquesta casa en Maristany, van deixar la dependència econòmica que tenien basada en l'agricultura i van passar al negoci del cotó i del teixit amb una fàbrica a Malgrat de Mar, fins a l'arribada de la decadència tèxtil dels nostres dies, quedant la casa des de fa molts anys com a segona residència.

Escut del foc a terra del gran menjador. Foto: Joan Sivill

Casa Maristany. Làmpada del menjador. Foto: Joan Sivill

EL PATI

Tan coneguda com la casa ho és el pati, tant per la seva gran superfície com per la vegetació que en sobreix. Aquest pati, que pot ser catalogat dins un estil neoclàssic, i en el qual hi ha diverses escultures, forma un quadrat d'una superfície aproximada de 900 m² i d'aquest pati, el que sí que és conegut pels vilanencs és el gran pi que hi ha en l'angle format pels carrers de Sant Francesc i del Teatre; és un pi que ell sol cobreix gran part d'aquests dos carrers. A més d'aquest i d'altres pins, hi ha també un "juniperus", un lilà, uns llorens, unes moreres, dos pebrers, una palmera i d'altres arbres que a l'estiu han donat sostre a moltes reunions i festes familiars i a posades de llarg de les noies de la família, festes i fotografies que sovint sortien a les revistes del cor d'èpoques passades.

Una antiga escalinata ens condueix des del pati al primer pis passant per un terradet i entrant per una galeria molt asolellada decorada amb un arrimador fet amb rajoles de València de color blau; dins d'aquest marc també hi trobem una font i una cisterna molt decoratives.

EL PAS DELS FRANCESOS

També aquesta casa es va veure "obsequiada" durant els anys en què les tropes franceses ocuparen la nostra població amb l'obligació d'hostatjar i mantenir un oficial del seu exèrcit.

Tal com encara es pot veure escrit a la portalada de pedra de la casa, aquí s'hi va hostatjar un "MANte", és a dir, un Comandante, ja que ells posaven els diferents graus abreuats i les primeres lletres en majúscula.

A Vilanova, a part d'aquesta casa, avui dia encara podem trobar aquesta inscripció en moltes de les cases fetes amb portalada de pedra, cases d'una sòlida construcció i que denoten la solidesa que tenien durant el segle passat quan foren construïdes. Aquestes inscripcions en lletra negra i en diferents noms segons la graduació estan situades sempre al pilar esquerre a una alçada que va dels 2 1/2 als 3 metres d'alçada.

Per citar-ne algunes que encara es poden veure ara pels carrers del centre de Vilanova, tenim: CAL SAMA, carrer Major n. 54, que posa GENERAL. Aquesta casa tenia l'escala principal de ferro que pujava al primer pis i que era de peces desmuntable, i es conta que cada dia al vespre el servei de la casa desmuntava l'escala perquè ningú no pogués pujar-hi. Carrer Major n. 22 posa CAPTAN; carrer Nou n. 3 posa OFIal; carrer Sant Gervasi n. 26 posa OFIal; carrer Sant Gervasi n. 62 posa CAPtan; carrer Aigua n. 9 OFIal i carrer Aigua n. 31 posa OFIal. I com ja sap molta gent de Vilanova, al Museu Romàntic Casa Papiol del carrer Major també s'hi hostatjà el general Suchet.

Per cert que d'aquesta estada dels francesos a Vilanova

de l'any 1811, se'n sap que no va ser sagnant però va ser intimidant amb un pagament en or de dos-cents mil duros. Els prohoms de Vilanova, que el general havia convocat a l'Ajuntament, en sentir això es van horroritzar i indignar ja que ho consideraven un impossible. El general Suchet amenaçava amb lliurar la vila als soldats. Finalment, però, es va avenir a rebaixar el preu a cent mil duros i encara que una quarta part d'aquesta quantitat la pagués el poble de Sitges. A aquestes quantitats d'efectiu s'hi haurien d'afegir queviures per als soldats i també ordi, palla, civada, etc. per als cavalls que en els set mesos que van estar pel terme va pujar més de quinze mil duros.

També durant els dies de l'"alliberació" de la nostra ciutat per les tropes franquistes, l'any 1939, en aquesta casa s'hi va instal·lar l'estat major de les tropes, encara que aquests només demanaven sostre, ja que els llits i la resta ho portaven ells.

INTERÈS ARTÍSTIC

Molta gent ha vist o ha sentit a parlar de la pel·lícula catalana de la "Ciutat Cremada" produïda pels germans Riba. Doncs moltes seqüències d'aquella pel·lícula van ésser filmades en aquesta casa i els que passem per aquest sector de la nostra ciutat, sí que vàrem veure en aquells dies la filmació, molt enrenou de furgons plantats al davant de la casa i molts cables que entraven a dins. I també sembla que

Sostre d'habitació de la casa Maristany. Foto: Joan Sivill

Detall del jardí i d'una escultura romana. Foto: Joan Sivill

hi van filmar seqüències d'un documental de Montserrat Roig titulat "Del mateix Paisatge".

INTERÈS HISTÒRIC I ARQUITECTÒNIC

El carrer de l'Aigua conserva algunes de les que foren residència de famílies benestants i influents en la vida vilanovina del segle passat. D'entre aquestes destaca la Casa Maristany, que fou ocupada pels Girona, pels Garriga i pels mateixos Maristany, i que el 1820 prengué bàsicament la fesomia que actualment té.

No és estrany que aquesta casa tingui un cert pes dins

la història de Vilanova dels segles XIX i XX i que per tant l'Ajuntament local n'hagi fet un estudi i la inclogui en el cens del pla especial i catàleg del patrimoni vilanoví. D'aquest catàleg, n'extraïem la següent descripció: "Cos lateral amb arqueria de mig punt, columnes dòriques i barana de balustres amb coberta de barbacana d'embigat de fusta. Façana principal composta de cinc eixos verticals amb portals d'arcs rebaixat a la planta baixa, balcons d'obertura adintel·lada de volada i amplada decreixent i finestres adintel·lades. Façana lateral també amb finestres adintel·lades i galeries d'arcades de mig punt. Coro-

nament amb cornises tortugades i barbacana."

I fins aquí la personal descripció que he pogut fer d'aquesta casa que de tota la vida em tenia intrigat de tant que hi he passat a freqüència, fins que, finalment, aquest estiu m'ha estat possible passar per la porta i visitar-la de dalt a baix amb el consentiment dels seus propietaris.

Joan Lluís Sivill i Vergés

Bibliografia:

Descripció i Història de la Vila de Vilanova i la Geltrú,
Josep A. Garí.

MONT-REBEI

Activitat d'Escalada

Des que em vaig iniciar en el món de la vertical, Mont-rebei havi esdevingut sempre un objectiu molt llunyà. Mai no acabava de comprendre per què, quan preguntava a d'al-

tres escaladors sobre alguna via Mont-rebeiana, tothom em mirava amb una expressió molt sospitosa. Però el que més em feia sentir confós era amb la facilitat que canviava

en Jaume de conversa quan proposava la meua intenció de visitar aquelles parets. "Tranquil, cuc, primer has de començar per la lletra A". Sempre acabava dient-me això, quan davant la meua insistència se li acabaven els arguments per donar-me llargues. Aquesta resposta no feia altra cosa que empenyar-me encara més.

"M'està dient a mi que no estic preparat (jo, que he escalat vies a la paret de l'aeri i al Cavall Bernat!) Ja! Però la realitat és aquesta, Mont-rebei haurà d'esperar. El calendari corre i el meu mestre m'imposa un curs intensiu per les grans parets amb una supervisió de luxe, en Quico. Així, de la nit al dia em trobo escalant parets tan al·lucinants com els Mallos de Riglos, Roca Regina, Terradets, Vilanova de Meià, el Tozal i el Gallinero a Ordesa, el Midi d'Ossau pel seu mur de Pombie i fins i tot als Alps.

Som a finals d'octubre, no sé exactament on estic. Són dos quarts de quatre de la matinada, hem sortit de Vilanova a les dotze, és fosc, darrere meu estan l'Angel, l'Aleix, el Jaume, l'Oscar, el Mago i el Roger. Entren i surten d'una cabana de pedra preparant-se per dormir una estona. Jo estic dret, immòbil amb la mirada perduda. Semblo intuir davant meu dues grans parets que s'enlairan fins a tocar el cel i semblen no tenir fi. "No, no ho deuen ser", penso. Tot seguit entro a la cabana, els altres ja dormen, almenys això sembla. Mentre em fico dins el sac, tinc un somriure a la cara tan ampli que, per més que ho intento, no me'l puc treure... Demà escalaré a Mont-rebei. Gràcies, Jaume.

M'agradaria dedicar aquest article a un altre amant de les grans muntanyes, de les grans parets, el meu pare.

Diego "Cuc"

Mont-rebei

LES POSSIBILITATS DEL PAISATGE IMMEDIAT

No per estar a prop és suficient conegut. L'expressió podria aplicar-se al coneixement que ben sovint tenim dels afores de la nostra ciutat i, a voltes, tocant els termes dels municipis veïns. De tant en tant se'n senten d'òïda o en la versió d'un escrit, toponims referents a masies, camins, fondals, etc., indrets de seculars denominacions coneguts pels estadants dels masos quan abans era propi que quasi tots estiguessin habitats.

En el començ de practicar l'excursionisme és probable que tothom ho faci per les rodalies de la seva població i antany potser més que ara per allò dels transports. Després, com un fet natural, en conèixer nous horitzons, els camins del nostre entorn queden reservats per a una segona intenció per la raó de, com els tenim a mà, ja hi haurà l'avinentesa per tornar-los a recuperar en alguna sortida de pocs preparatius.

Fa uns sis anys que, a suggeriment de la Vicky Florenciano i un reduït grup d'associades de l'Agrupació, Paquita Albet, Marcel·lina Simon, Petri Pérez, Roser Muela i Teresa Alba, van posar-se d'acord per tal d'efectuar una caminada setmanal, concretament el dimecres al matí. Ben aviat el grup iniciador ha anat ampliant-se i fins i tot alguna vegada ha aplegat els seixanta-quatre participants; la mitjana, però, deu estar en la vintena de caminaires. La que s'ha

anomenat 'colla dels dimecres' està composta de dones i homes de dissemblants edats i n'hi ha que són socis i n'hi ha que no; persones en actiu i d'altris exemptes d'obligacions feineres, excepte les dones que, segons s'escau la jornada, en el retorn activen el ritme a causa del cuinat, car l'horari convingut s'estén de quarts de nou a les dotze o quarts d'una del migdia. I cadascú amb la seva motivació ja sigui per mantenir un cert entrenament, hom s'apunta pel plaer de caminar amb la certesa de gaudir a muntanya el cicle de les estacions canviants.

L'abast a recórrer des d'una ciutat costanera com és Vilanova queda clar que els seus horitzons resten reduïts a la meitat en la seva disponibilitat per terra. No

obstant, els nombrosos itineraris que hi ha per triar, variats i de ben singulars, són una mostra ben evident del nostre envolt. Els únics camins impossible d'eludir i han de ser per força repetitius són les sortides que té Vilanova; els cinc o sis passos obligats per tal de deixar enrere el nucli urbà i el sòl urbanitzat de la perifèria. I el següent indicatiu pot donar una idea de l'àrea per on transcorren les caminades, essent la plaça Xoriguer el lloc des d'on s'inicien.

A principi d'octubre, quan les calors estivals van minvant, és quan s'acostuma a encetar aquests recorreguts de prop de casa i la primera sortida sol ser amb aires de vora la mar anant a la veïna Cubelles, passant pel que queda del camí vell. O bé

La colla dels dimecres l'any 93 on ara hi ha l'Institut Joaquim Mir. Foto: Anxí Vicky

L'ermita de Sant Pau prop de Gallifa, Cubelles (1993). Foto: Vicky Florenciano

L'antic autòdrom de Sitges. Abans per a cotxes, ara per a caminaires (1997). Foto: Vicky Florenciano

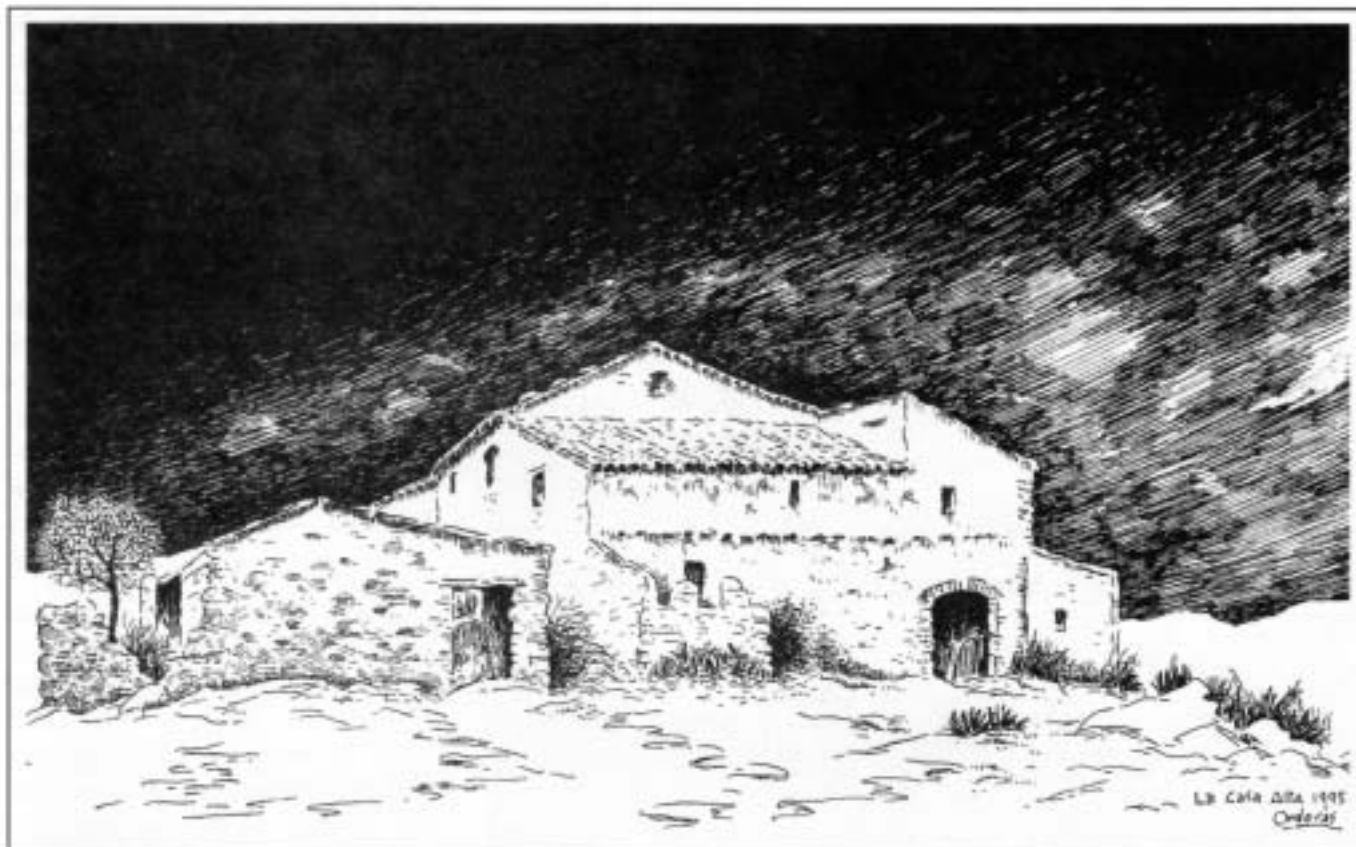
Uns quants components de la colla a la Pl. Xorruer a punt de sortir (1997). Foto: Vicky Florenciano

també pels Sis Camins, fondo de Somella, el Juí del Moro, urbanització de Santa Maria i Cubelles. El regrés invita a fer-ho per la ribera de la Platja Llarga, un tros ran la via del tren, el Racó de Santa Llúcia i les roques de Sant Gervasi. I com no hi ha un ordre fixat també es pot fer a l'inrevés. O modificar la ruta tocant el poble d'esquitllada per apropar-se a Gallifa i l'ensulsiada ermita de Sant Pau, fent la tornada pel corral d'en Cona, el Salze, el corral del Tort i camí de Rocacrespa vers els Sis Camins.

Una altra alternança per aquest sector encara que de trajecte més curt pot ser l'anada al molí de l'Escardó, els Dols Molins i el mas de l'Esquerrer i venir per la costa. Gairebé és de les sortides més planeres.

Per adreçar-se a Rocacrespa, un dels camins a seguir passa per la Bassa de Creixell i per una pujadeta es guanya el puig del Mas Gros (a ran del càmping) i el mas Ricart. Aquí convergeix una variant provinient del mas Roquer per continuar fins al peu de la Talaia on un caminet davalla pel fondo del Castellot i va a sortir a la carretera, quasi a davant de Rocacrespa. Retorn pel Salze i el camí homònim que du als Sis Camins. El paisatge té un contingut força inèdit en vorejar el curs del riu Foix que, si du cabal d'aigua, pot crear algun inconvenient per creuar-lo a gual en acostar-nos al Molí del Salze.

El Punt de Mitjotes, de 224 m d'altitud, és el cim remarcable de la muntanya d'en Giralt. Per arribar-hi cal seguir pel camí dels Escalons (tram molt repetitiu), la Bassa de Creixell, mas d'en Puig, camí de mas Tapet, però, ara de fa poc, s'interposa el traçat de l'autopista com un obstacle insalvable i per aquesta banda s'hauria de fer massa tomb. S'ha de canviar de circuit i anar pel camí

Dibuix d'Antoni Ordovàs de la Casa Alta (1995)

del mas de l'Artís i, passat l'aqüeducte enfocar pel que diu mas Tapet. Aquest camí va arrambat al fondo del mas de l'Artís i en topa amb la problemàtica autopista (han fet un gran túnel, d'uns 50 metres de llarg i d'una bona alçària per allò de quan hi hagi una riuada) cal creuar el novell passadís i girar cap a l'esquerra vers la propera serreta tallada aquí com si fos un pastís per causa del vial. Guanyat el llom es retroba un rústec senderó que s'enfila a trets, entre roques, o bé planeja encerclat del típic matollar garrafenc. La part enlairada del punt de Mitjotes la cobreix un espès bosc de pins força preservat. Excel·lent mirador de la plana vilanovina. A la vora, mig amagada, hi ha una curiosa mullassa bessona, amb dues obertures. La tornada es fa per les Mesquites, el Corral d'en Miró o pel mas de l'Artís.

Una de les caminades matinals més espectaculars i també de més llarga durada (s'ha de

sortir una mica més d'hora i es ve més tard) pot ser l'anada a la Casa Alta. Anem doncs per la Bassa de Creixell i seguint pel camí del mas Torrat, i abans d'arribar a la masia apareix la barreira de l'autopista que, en aquell punt, també pot creuar-se per un túnel anàleg a l'esmentat anteriorment. D'ara endavant, per superar el vial ràpid només podrà efectuar-se per uns passos com aquest o pels comptats ponts elevats. Creuat el túnel i el vorà mas Torrat, ben prompte s'aconsegueix per la dreta el fondo de les Mesquites i el camí que s'enlaira pel marginal dret. N'hi ha un altre, de camí, que arrenca de més amunt (entremig es troba l'inadvertida font del Jonc o del Cocó) i tots dos camins-senders fan cap als masos abandonats de les Mesquites i mas Coloma. D'ací estant seguim fins la baraca del Bruno (lloc estratègic per anar a diferents destinacions) i, llavors, fent la baixadeta al fondo del Griffi, començar a tirar

amunt pel que aviat serà el fondo del Teixidor. Aquest fondal posseeix les excel·lències per definir-lo com un dels indrets més bells del nostre espai natural. La tardor és una època especial per remuntar el senderó que, a voltes, pot confondre's amb la ufanosa llera atapeïda de vegetació; un sorprenent arrellec de carritxeres, heures que s'arrapen al tronc de notables pins, grans bargallons i llentiscle que infonen un carís selvàtic en l'entrellum de l'obaga. Un vianant d'àmbits llunyans exclamà: però si això és un jardí botànic! Pot comprovar-se entre la brolla algun tros de mur molsós del perdut —i antany— camí de Torrelletes. Durant la marxa, l'arboç també està ben representat i el vermell de les cireres dona un acolorit contrast. En assolir la part alta, el fondo es va desembullant i aleshores el sender desemboca en un camí planer; seguint-lo a l'esquerra, aviat apareix la Casa Alta a sobre d'un tu-

ronet, un gran mas emplaçat en un erm soliu i que un llastimós procés d'esfondrament el predestina a un final irremeiable. El regrés es fa passant pel veí can Cassanyes, masia feta malbé completament, i llavors mig carenejant vers el Pla de les Palmeres per davallar per la barriaca del Bruno.

En una d'aquestes sortides el recorregut fou encara de més llarga tirada. Ateinyent la Casa Alta la perllongació continuà a can Balaguer, per descendir a la vegada pel torrent de Coma Pineda (de la masia del mateix nom queda només un munt de runes) a la carretera de l'Arboç i cames anem cap al Salze.

Per completar la triade de caminades llargues, el puig de l'Aliga és una fita que entra en les esmentades possibilitats. Així, doncs, arribats pel sender del fondo del Teixidor embranquem amb el camí carener que duu a la Casa Alta. Seguint per la dreta en direcció oposada, després d'un temps, s'agafa un corriol pujador que zigzagueja pel mig del matollar i un pedruscall, anomenat també aragall, expressió d'ací el Garraf. L'eminent carenada és a tocar i amb l'última arrencada s'ateny el puig de l'Aliga, el gran cim de la contrada de 465 m d'altitud. Esplèndid mirador vers el

Garraf, el Penedès i llunyanes perspectives que abasten fins els Pirineus i en dies clars, a l'hivern, s'esguarda el vèrtex del Puig Major a Mallorca. Una creu de ferro, de bon format, col·locada per l'A.E. Talaia en el 64 es retalla en l'esquenall rocallós. Tornem pel coll de l'Aliga, fondo de can Ramonet i el mas de l'Artís.

nalba i, en la pujada de Canyelles enfilar pel llom del Montgròs i des del cim iniciar el descens devers el mas de les Catalunyes, masia Samà... Per la seva llargària excedeix d'una simple matinal i s'ha d'invertir part de la tarda.

Un itinerari molt interessant sortint des de la barraca del Bruno podria ser pujar

al Pla de les Palmeres i, d'allí estant emprendre el descens pel fondo de la Carçosa. En poc més d'una hora, l'ensotat viaró que ha anat esgatiyant-se amb la lletra la pregonesa del fondal, fa cap a davant de l'ermita de Lurdes, a la carretera de l'Arboç. Durant la marxa per l'engorjat és un gaudir, no d'extenses panoràmiques, però sí d'una extensió de bosc i de matolls d'aspecte salvatge a causa de no ser massa transitat. La tardor pot ser un temps propici per veure els arboçars, alguns amb categoria d'arbres i, ensem, curulls del fruit madur. De carritxeres n'hi ha una caterva (donen el nom a l'indret) amb les erectes canyulles i el vistós plomall

fent de cimbell —compte amb les fulles feridores!—. La primavera convida tanmateix anar-hi quan el lligabosc i la flor de Sant Joan fan la llampada de la floració. I anem de tornada pel Salze.

No fa pas gaire que hem fet la 'descoberta' d'un nou racó mercè al coneixement que de la

Pujant al Montgròs cap a l'avenc de la Gelessa (1997). Foto: Vicky Florenciano

Fer els 'tres cims' significa una caminada que ressegueix el perfil muntanyós de més altitud, una integral per la divisòria que clou les terres del nostre hàbitat circumveí. Això suposa ascendir a la Talaia i la consecutiva carenada que culmina a dalt del puig de l'Aliga; baixar llavors a Llacu-

zona en tenen els veterans companys en Francesc Terés i en Climent Jarque, el qual ens acomboïa partint des del fondo de les Oliveres i, per un tirany pedregós i costerut, s'arribà al capdamunt de la serra del Teixidor, el vèrtex Romagosa, amb panoràmica i boscúria sorprenents.

Quan li toca el torn va bé concertar una visita a la citadíssima font d'en Bonet tot tirant per la masia Cabanyes, el Pi Gros, i pel coll d'en Ferran remuntar la muntanya d'en Rafeques per un sender rocallós. Una coveta voltada d'espès embardissat guarda la surgència dintre d'un cocó, receptacle singular de la nostra comarca i escassíssims dintre del terme. La retirada pot fer-se amb algun entreforc pel mas de la Fam i el mas de l'Artis. Si es vol allargar un xic més la caminada, i no massa lluny del sector, apareix una insòlita plaça de braus construïda en època en què els absurds engatjaren l'alteració del paisatge.

La masia de Santa Magdalena esdevé un altre dels llocs avinents per distribuir itineraris. Des d'aquest mas, sortosament habitat per una deferent pagesia, es va cap al Corral de Carro, Corral de l'Apotecari i per un antic camí provinent del Pla de Jorba es fa via a can Martí, al mas de Montgròs. O bé per can Massalleres, la font dels Taroners, la Serra, Solers i la 'rambla de Solers' o dels ametllers tan millor quan són florits.

Pujar al puig Montgròs requereix el seu esforç. L'excursió transcorre per la masia Samà, el camí Ral o Molinant, la Torre del Veguer, mas de les Catalunyes i pel corriol que d'allí arrenca assolir el cim, actualment farcit d'antenes i per dissort amb el vessant de soler malmès per un incendi de fa poc. Un cim simbòlic per als ribetans i per a tota la

gent que habitem la plana garrafenca.

Encaminats per aquests faldars del Montgròs es poden compaginar una varietat de recorreguts tenint el mas de Montgròs com a referència. A dies s'arriba als envolts d'unes instal·lacions de tir al plat. O talment seguint la pista que puja als Vinyals i al dret del fondo de can Ramon s'ha de remuntar un curt i escabros pedruscall per donar una ullada a la fenedura espectacular de l'avenc de la Gelassa. O recalar a can Sidro i la Coma des d'on,

tirant pel bosc amunt, s'aconsegueix la font d'en Sidro, un cocó d'abundosa deu. I allargant-se vers llevant hi ha l'ocasió de visitar l'ermita de Sant Pau de Ribes, de la qual tenen cura els masovers que viuen al costat.

La ruta usual per acostar-nos al caseriu de Puigmoltó surt de la Creu d'en Xiribia i va seguint a trams el Camí Vell, passant per les masies de can Mironet, Xoriguera, els Cocons i el llogaret mencionat. El retorn pot fer-se per Sant Pau o pel portal d'en Rafeques i la 'rambla de Solers'.

Davant de la Casa Alta el 15-3-95. Foto: Concepció Reixac

Descansant a la cisterna de la Pietà, Garraf (1996). Foto: Ànxi Vicky

Les runes del Castell d'Eramprunyà, Gavà (1996. Foto: Anxh Vicky)

El portal de Sitges a la Geltrú suposa un nou punt de partença per dirigir-se a 'l'autòdrom' travessant per les Roquetes i la Mata.

Tanmateix decantant-se per Solicrup s'enfila l'antic camí vers la cada vegada més ensulsiada i antiquíssima masia de Miralpeix i, de rebot, l'encimbellada ermita de la Mare de Déu de Gràcia. Un desmesurat afany de construir residències fa que vagi canviant l'aspecte de l'indret. El retrocés incita a fer-ho per la façana marítima: Punta de les Coves, la Punta Grossa, els Colls...

Quan s'acosta el Nadal s'acostuma a pujar al cim de la Talaia per allò de copsar (si la 'meteo' ho permet) els límpids confins hivernals i també el pretext per fer-hi un tast escaient en aquests dies de celebracions.

Seguint pels límits de Ponent en alguna ocasió s'ha tocat Cunit

i en el regres s'ha vorejat l'exigu delta i a intervals l'entollada riera del Foix.

Capítol a part mereix l'anada a la Trinitat fent servir el tren fins a Sitges i des d'aquí enlairar-se pel puig d'en Boronet i arribar a la citada ermita.

Una caminada que té la mena de travessada 'extra' i, tenint l'estació de Garraf com a punt de sortida, part de la 'colla' s'ha endinsat algun dia per l'aspriu massís de Garraf: la Pleta, la Morella, la presència de l'abocador, a la vall de Joan, les Agulles, castell d'Eramprunyà i Gavà. L'excursió es perllongà fins a mitja tarda.

Aquí s'acaben els aproximats trenta itineraris enllaçats en el comprimit resum que intenta exposar el marc dels nostres llinars naturals. En queda algun racó per descobrir? Fent recerca exhaustiva se'n podria trobar

algun altre, però no massa perquè l'estadi no dona per a més. Camins mil·lenaris, senders que la brolla i la degradació a causa de la pressió urbana, el foc, el ciment a doll, comportos d'indiferència els fan i han fet desaparèixer. Masos deshabitats o en consumada ruïna pel trasbals evolutiu dels darrers cinquanta anys; noms de la comarca que durant centúries han estat una referència col·lectiva. I aquestes sortides reiteratives poden ser una miranda per veure de manera global el rodal circumveï d'arran de casa. Toponímies i paisatge que, ara com ara, encara podem retenir i contemplar. Hom desitjaria que l'espai que ens envolta no acabés sent estança dels mals endreços. Depèn en bona mesura de l'actitud dels seus habitants i de l'encert dels estaments que disposen del seu ordenament.

Antoni Ordovàs

SALVAREM ELS COLLS-MIRALPEIX DE LES URPEES DE LES EXCAVADORES?

El 8 de juny passat la Talaia participava en l'acte reivindicatiu de la campanya "Salvem els Colls-Miralpeix". La Talaia, des dels inicis, forma part de la Plataforma, constituïda per tal d'aturar els projectes urbanístics dels Colls-Miralpeix de Sitges i Ribes. Malgrat que l'acte reivindicatiu va ser exitós, les perspectives immediates no són gaire esperançadores, perquè no hi ha prou força al carrer per fer sentir la veu de la no-urbanització.

Potser seria hora, ara, de fer una reflexió individual i col·lectiva sobre la capacitat que tenim els ciutadans de mobilitzar-nos i de fer sentir la nostra veu allà on calgui. Si fa anys, en plena dictadura, es van aturar projectes com l'autopista del Mar, no ho podem fer ara amb les urbanitzacions dels Colls? ¿Ens deixarem prendre aquest espai natural per l'article vint-i-cinc, sense haver esmerçat esforços? Jo penso que la Talaia pot jugar un paper important. Som força gent, estimem la natura i en volem gaudir, però no només la natura que ens obliga a fer quilòmetres i quilòmetres amb autocar o amb vaixell, sinó la que tenim a tocar de casa, la que ens és pròpia per dret.

Cal prendre consciència del que podria passar si arribessin a construir-hi cases i cal doncs mobilitzar-se per tal que no ho arribin a fer. Si tothom té clar que els Colls han de ser patrimoni de la gent de la comarca, les administracions no seran capaces de tirar endavant els projectes urbanístics. Avui, els vents bufen a favor nostre. Sitges s'ha quedat sense Pla urbanístic general, Ribes té mala consciència, l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú ja ha declarat, la part que es troba en el seu terme municipal, zona no urbanitzable. Aprofitem-ho! Pengem bargallons a les façanes de casa nostra, col·laborem amb la gent de la Plataforma, quants més serem més feina farem, i

estic segura que els objectius s'assoliran: guanyarem la campanya i conservarem aquest espai natural, lliure de construccions i d'entrebancs per a passejar-hi, amb arbres per respirar i unes vistes immillorables.

No arronsem les espatlles, tot pensant que està tot perdut. Encara es poden salvar moltes hectàrees de terreny, cal recuperar forces i coratge: volem, i ho aconseguirem, salvar els Colls-Miralpeix. Només ens cal fer-nos nostres les actuacions i reivindicacions de la Plataforma, tot col·laborant-hi, cadascú i cadascuna segons la seva capacitat i voluntat.

Àngels Parés Corretgé

La masia de Miralpeix amb l'excavadora arran de la façana (1997). Foto: Arxiu Vicky Florenciano

GR-1: d'oest a est, cercant l'orient DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES RIPOLL-SANT JOAN DE LES ABADESSES

17a etapa: RIPOLL-COLL DE BOIXEROL-SANT JOAN DE LES ABADESSES; 112 participants; 14 km; 26 d'octubre de 1997.

Bé, davant de la gran insistència, per no dir una altra cosa, del nostre benvolgut director-editor em veig obligat a fer una breu ressenya de la primera sortida d'aquest curs. Vaja, que ara us hauré d'anar explicant que com era el recorregut, que si aquells van en-

sopegar aquí, que si els altres es van despistar allà, etc., és a dir tot allò que ja saben els qui varen venir i que poc importa a qui no va venir.

De totes maneres hi haurà qui dirà que així, en fer una crònica escrita, els records i la història perduraran. Però, quins records i quina història?

Naturalment els que jo escrigui independentment de si són reals o no. I vet ací que

això és el què faré; qui avisa no és traïdor! Explicaré algunes coses que van passar o almenys jo crec que van passar però també n'explicaré d'altres que sé positivament que no succeïren perquè les inventaré tal com fan la majoria de cronistes seguint la tradició encetada per un tal Bernat Martorell. A més, d'aquesta manera potser la lectura resultarà un xic més interessant, cosa que dubto.

Inici del curs de GR davant la porta del monestir de Ripoll. Foto: Carles González

Una de les masies de l'àmplia vall de Sant Joan. Foto: Carles González

Una vista de Sant Joan de les Abadesses. Foto: Carles González

El Pont Vell de Sant Joan de les Abadesses. Foto: Carles González

Després d'aquest preàmbul, que ha servit per emplenar unes quantes línies, passem als fets.

Tal com estava programat per la nostra inexistent Junta, que sembla sortida d'un conte de l'Italo Calvino, la primera sortida d'aquest curs la vàrem fer l'últim diumenge d'octubre, el dia 26. Abans, però, ja havíem anat a fer l'aperitiu a Mallorca aprofitant que Flebassa encara no havia plegat. D'aquesta passejada pel Camí de l'Arxiduc no us en parlaré perquè de ben segur que el nostre director-editor ja haurà encarregat la crònica corresponent a un altre incaut.

L'itinerari previst era Ripoll - Sant Joan de les Abadesses i, sigui perquè els llocs són coneguts o perquè el recorregut no era massa llarg o perquè el personal després de vacances té ganes de marxa, el cert és que la participació fou molt nombrosa, 112 caminaires, i amb una notable representació internacional. Sortirem de Vilanova a dos quarts de set del matí i després de travessar la boirosa plana de Vic arribàrem a Ripoll, amb un sol esplèndid, cap a les nou.

Després de l'esmorzar ens concentràrem a la plaça del bisbe Morgades, enfront del monestir, i allí, amb la panxa plena i sota la tutela d'en Guifré, el nostre comte-fundador, ens vàrem fer la foto oficial (per cert, la ven la Farri). Eren tres quarts de deu.

Sortirem del poble seguint l'antiga carretera de Sant Joan

El que resta de l'església situada al nucli urbà de Sant Joan de les Abadesses. Foto: Carles González

Sant Joan de les Abadesses. Els nostres caminaires fent el tomb al claustre del monestir. Foto: Carles González

de les Abadesses però aviat l'abandonàrem per agafar un camí que ens situà al costat d'un bonic i sinuós canal d'aigües gèlides i límpides. Pel canal navegaven unes esplèndides embarcacions que saludaven el nostre pas amb grans oneigs de banderoles i ensconvidaven a pujar-hi amb promeses de plaers equívocs i prohibits. Malauradament vàrem haver de sordejar davant d'aquests cants de sirena i seguir el nostre camí.

En poc temps arribàrem a l'encreuament amb la pista d'accés a Rama, un veïnat centrat per un antic mas fortificat i del qual s'expliquen moltes històries estranyes. En aquest encreuament, a l'ombra d'uns meravellosos arbres centenaris, vàrem fer la primera parada de reagrupament; eren quarts d'onze. I fou precisament en aquest indret on va ocórrer un fet insòlit però amb precedents: un parell de caminaires que s'havien aventurat pista enllà, varen desaparèixer!

i no els retrobàrem fins a la tarda, quan en visitar el monestir de les Abadesses, sortiren com si res hagués passat de darrera una columna del claustre. La extraordinàrietat del fet rau en què entre els desapareguts no hi havia la Neus.

Després d'aquest breu descans continuàrem per camins i corriols fins enllaçar amb la pista que s'enfila per la vall de Ribamala cap al coll de Jou, al peu del Taga. Seguirem una breu estona aquesta pista però com que feia massa tomb l'abandonàrem per tal d'agafar una drecera que ens acostà a la riba del torrent. Tot i la gran quantitat d'aigua que baixava poguérem travessar-lo fàcilment utilitzant un petit pont penjant que pocs dies abans havia instal·lat i inaugurat el Consell Comarcal. Amb grans lloances vers aquesta noble institució emprenguérem la marxa muntanya amunt vers el coll de Boixerol un xic atemorits per la possibilitat de trobar-nos el famós bandoler dit *el Sabater* que segons diuen habita en una de les masies de la zona.

A quarts de dotze arribàvem al coll, una mica cansats i sense haver vist ni rastre de l'assaltador de camins; algú va comentar que ara exerceix d'especulador immobiliari que és una feina més tranquil·la i més ben remunerada. Una vegada ben reagrupats i descansats continuàrem tot vorejant el turó del Verdaguer fins arribar al coll de la Barraca. Poc després retrobàrem la pista de coll

Davallament de la creu. Monestir de Sant Joan de les Abadesses. Foto: Carles González

sap si el lloc té el nom que té perquè provoca aquest fenomen o per una altra raó inconeguda, però el cert és que en travessar el torrent qui mésqui menys va deixar anar algun pet i/o llufa. Imagi-neu-vos totes aquestes ventositats, sonores o somortes, concentrades en un cul de sac! No cal que us digui que la pujada fins al collet de can

de Jou i la seguirem fins que cansats de pista la deixarem per anar per un camí que baixava pel lloc d'un contrafort del tossal d'en Grata.

Així, baixant ràpidament, passarem pel costat de la masia del Cortal i ens abocarem al llit del torrent de la Pudor. I allí fou el maremàgnum! No se

Sau es feu amb una rapidesa inusual la qual cosa permeté de recuperar un cert retard que havíem acumulat.

Passaven de la una del migdia quan, després del breu descans, deixàvem el collet de can Sau per baixar cap al torrent de la Ginebrosa, que creuarrem a gual sense cap proble-

ma. Més enllà, des del serrat dels Pins, els qui miraren enrera varen poder gaudir d'una àmplia perspectiva del serrat de Sant Amanç, el coll de Jou i el pic del Taga.

La resta del camí fou una agradable passejada per l'àmplia vall de Sant Joan curulla de masies disperses. Nosaltres passarem pel costat del gran casalot del Solei Avall i del mas de Tolosa i així arribarem a la via del carrilet que uneix Ripoll amb Sant Joan de les Abadesses. En aquell moment passava un llarg comboi procedent de les mines de carbó la qual cosa motivà un reagrupament involuntari i l'aflorent de velles nostàlgies envers els trens de vapor.

Un cop superat aquest últim entrebanc arribarem a les Cinc Fonts, al costat del pont Vell de Sant Joan de les Abadesses, a tres quarts de dues. Després de dinar, uns de restaurant i els altres de carmanyola, visitarem el monestir. A les cinc de la tarda sortíem cap a Vilanova on arribarem, gràcies a l'embús de Vic, quan ja era gairebé un quart de nou.

Agusti Poch

Reserveu aquesta data:
40a Marxa d'Orientació per Descripció
15 de març de 1998
Comarca: Alt Penedès

GR-1: d'oest a est, cercant l'orient DEL MONTSEC AL GOLF DE ROSES SANT JOAN DE LES ABADESSES - SANT PONÇ D'AULINA

17a etapa: Sender de les quatre ermites. Sant Joan de les Abadesses - Sant Antoni de Pàdua - Santa Llúcia de Puigmal - Sant Ponç d'Aulina; 14 km aprox.; 60 participants; 23 de novembre de 1997.

Com podeu comprovar, la insistència del nostre director-editor és efectiva: no només ha aconseguit que faci la ressenya de la primera sortida, també faig

la de la segona! I és que de vegades val més perdre una estona emplenant papers que passar-se dies amb un corcó que et forada l'orella.

De fet, la feina no és massa compromesa, només es tracta d'omplir un parell de fulls. Després, en posar-hi les fotografies, l'escrit ja s'allarga i d'aquesta manera s'aconsegueixen tres o quatre planes de

la revista. A més, tens total llibertat per escriure el què vulguis; la prova la tengu en què ja porteu unes quantes línies llegides i de la sortida encara ni se n'ha parlat! Un altre dia, perquè segur que em tornarà a tocar, faré tota la ressenya sense ni esmentar on hem anat; possiblement ningú ho notarà.

Avui, però, ens portarem bé i dedicarem la resta de l'article

Ermita de Sant Antoni. Foto: Carles González

El camí de Can Torrens discorre per un bosc de faigs frondós. Foto: Carles González

a parlar de la segona sortida de la temporada. Com ja sabeu els qui vàreu venir, aquesta excursió no corresponia a una etapa normal del GR-1, era una etapa de les que els inexistents membres de la Junta anomenen de *transició* o de *coixí*. Resulta que en fer els comptes dels mesos i les etapes les coses no quadraven i per això, es van empescar marejar la perdiu, en aquest cas la perdiu som nosaltres, amb sortides colaterals.

La sortida va consistir en fer un tram del PR C-60 dit el «Sender de les quatre ermites» que fa un recorregut per les rodalies de Sant Joan de les Abadesses. S'ha de dir però, que de quatre ermites res de res perquè degut a la retallada de l'itinerari només vàrem visitar les dues primeres i albirar la tercera. De totes maneres, penso que ja n'hi havia prou.

De ben segur que l'onada de fred dels dies anteriors a l'excursió va atemorir el personal i això féu que l'assistència fos molt inferior a la de l'anterior etapa; només hi hagué 60 participants. Aquests 60 temeraris sortíem de Vilanova a dos quarts de set del matí encabits en un únic autocar de dos pisos. Malgrat les boires que ens acompanyaren tot el viatge, en arribar a Sant Joan de les Abadesses, a les nou, ja lluí un sol magnífic; això sí, també hi havia una gebrada general.

Després del necessari esmorzar, a dos quarts de deu, ens posàrem en marxa i des de l'absis del monestir iniciàrem l'ascensió vers la primera de les ermites, la de Sant Antoni de Pàdua. Malgrat el desnivell, uns 250 m, la pujada fou relativa-

Masia de Can Torrents. Foto: Carles González

Ermite de Santa Lúcia de Puigmal. Foto: Carles González

ment ràpida i descansada, i així al cap de mitja hora, ja havíem arribat dalt. Allí descansàrem una estona i poguérem visitar la capella, un edifici sense cap mena d'interès.

Tot seguit baixàrem cap el collet de cal Manyo i la casa i la font de Guilamet i a continuació ens enfilàrem novament, ara vers el coll de can Prim on vàrem fer una parada per reagrupar-nos mentre gaudíem d'una magnífica panoràmica del Pe-

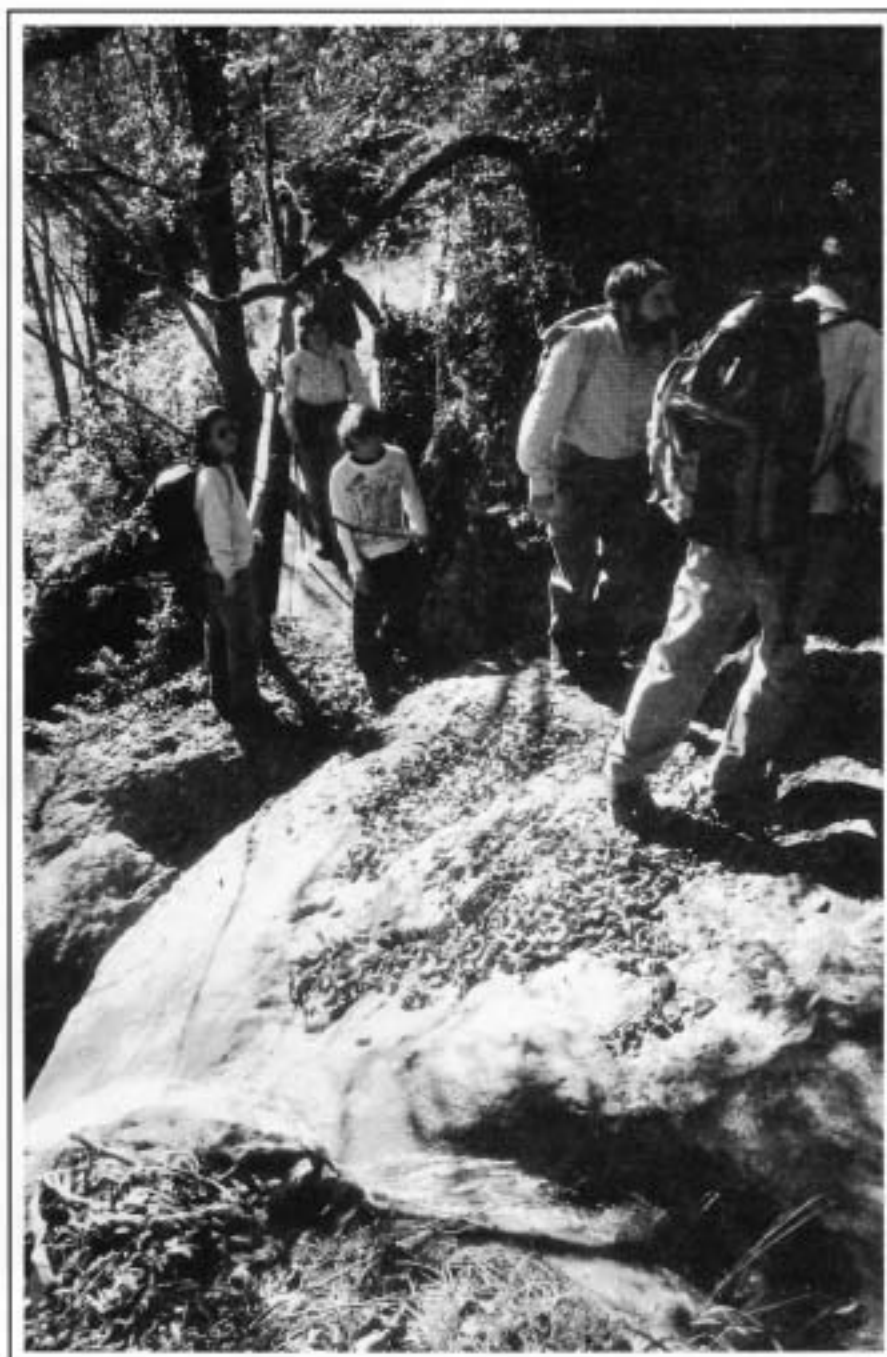
draforca; eren quarts de dotze. La breu davallada cap el torrent del Clot de Vedellar i posterior ascens cap al coll de l'Home Mort es féu per entremig d'una exuberant fageda. Al coll de l'Home Mort, punt culminant de l'etapa, canviàrem de conca fluvial, de la del Ter a la del Fluvià, i de comarca, del Ripollès a la Garrotxa.

Després de fer drecera per un senderol vàrem continuar per una àmplia pista que de pri-

mer ens portà a la casa de Torrents amb la font del mateix nom al seu costat i, finalment, a la segona de les nostres ermites, la de Santa Llúcia de Puigmal, on férem un nou reagrupament quan ja passaven de la una del migdia. Aquesta ermita romànica, tot i que restaurada, és molt més interessant que la de Sant Antoni i està emplaçada en un indret molt bucòlic. Mentre estàvem esperant que anés arribant tot el personal i abans que ella mateixa, va arribar la notícia que la Neus havia caigut i s'havia malferit! Sortosament tot va quedar en un canell una mica masegat i unes fregues ben donades ho van arreglar.

Una mica més enllà de l'ermita, en arribar al torrent, trobarem els Gorgs de Santa Llúcia, un paratge molt bonic i interessant, sobretot a l'estiu. A partir d'ací, el nostre camí va abandonar la pista i s'enfilà per un relliscós senderol que anava pel costat del torrent. Aquesta feixuga pujada ens menà fins a la carena de la serra de les Cambres on vàrem haver de fer una parada d'emergència per tal de reagrupar-nos car l'expedició s'havia fragmentat molt.

Seguint la carena assolírem al coll d'Aulinencs i després començarem a baixar per un tram molt embrossat. Des d'ací ja veiem l'autocar que ens esperava al costat de l'autovia però per arribar-hi encara haguérem de baixar, i molt, fins a la riera de Sant Ponç i després pujar fins a la casa de la Ferreria. Des d'aquesta casa, per un pas subterrani que travessa l'autovia finalment arribàrem a l'autocar; eren quarts de tres.

Una part del grup pujant cap a les gorges de Santa Llúcia. Foto: Carles González

Mentre esperàvem que tothom arribés, alguns dels caminaires pretenien pujar fins a la tercera de les ermites, Sant Ponç d'Aulines, emplaçada damunt d'un turó al costat de l'autovia. Després d'un estira i arronsa amb algun dels membres de l'organització(?) renunciaren a la pujada i així, a tres quarts de tres, poguérem marxar tots contents i feliços cap a Sant Joan de les Abadesses on và-

rem dinar cadascun segons les seves preferències i possibilitats.

Després de dinar alguns visitaren, o revisitaren, el monestir, i a dos quarts de sis marxàrem cap a Vilanova. Com sempre, l'embús de Vic retardà la tornada i no vàrem arribar a casa fins a les vuit tocadetes.

Agustí Poch

INTRODUCCIÓ A L'ESPELEOLOGIA

Aquest recull d'articles està orientat a totes les persones interessades en el món subterrani, en particular, i en el món de la muntanya, en general. Bé sigui en la seva vessant esportiva o científica.

L'espeleologia, com activitat muntanyenca, és una faceta més, és per això que requereix una sèrie de tècniques que s'han de conèixer per poder practicar-la; aquestes tècniques són importants per a qualsevol activitat de muntanya perquè més d'una vegada ens poden treure d'algun embolic.

L'espeleologia domina les tècniques de progressió per corda fixa i doble, i és per això que vull donar a conèixer aquestes tècniques, útils per a qualsevol faceta en què s'utilitzi corda, bé sigui escalada, alpinisme, barrancs, espeleo, etc.

Els articles no poden ser massa tècnics per raons d'espai. Per a consultes més particulars, adregeu-vos al Grup Espeleològic de la Tallaia, que gustosament us orientarà

i assessorarà sobre dubtes que tingueu relacionats amb el tema.

Ja que parlem de cordes, dobles i fixes, i és el nostre "cordó umbilical amb la vida", en aquest primer article parlarem de cordes.

LES CORDES

Introducció

Bàsicament, existeixen dos tipus de cordes que s'utilitzen en l'activitat muntanyenca, les dinàmiques i les estàtiques, amb els seus gruixos diferents. Cada gruix té la seva aplicació i la seva utilitat. També existeixen les bagues planes i tubulars. També dins de les cordes estàtiques, hi ha les utilitzades als barrancs, que són una mena de corda estàtica amb una capacitat d'absorció d'aigua molt baixa. També hi ha dos grups de cordes especials, les hiperestàtiques (estàtiques Roca) i les de diàmetres fins (9 o 8 mm).

En primer lloc, haig de dir que una corda ens serveix per progressar i poder-nos assegurar. I és per això que, en primer lloc, hem de tenir en compte quina és la resistència d'aquesta corda. Depenent del tipus de corda i del seu gruix, suportarà millor l'impacte d'una caiguda i/o l'abració o les càrregues anormals a les quals són sotmeses.

La corda dinàmica s'utilitza normalment en escalada i alpinisme perquè se suposa que ha de rebre un impacte hipotètic en cas de caiguda; aquest impacte és la resistència de la corda abans de trencar-se, i el factor anomenat es diu "factor de caiguda". En les cordes estàtiques el factor de caiguda és menor perquè noté capacitat d'absorció d'impacte, per això es requereix una tècnica especial d'instal·lació que ha de respectar sobretot els frecs de la corda i les nanses als fraccionaments. També és molt important l'elaboració de nusos i la tria d'ancoratges adients.

Diàmetre	8 mm	9 mm	10 mm	10,5 mm	11,5 mm	Canyon 10 mm
Pes/metre	38 g	49 g	58 g	65 g	78 g	51 g
Resistència a ruptura	1.500 daN	1.900 daN	2.400 daN	2.700 daN	3.200 daN	1.600 daN
Allargament	4 %	3,1 %	2,5 %	2,3 %	2,2 %	2,8 %
Sacades factor 1	2	6	12	20	>20	3
Força de xoc	760 daN	830 daN	88 daN	900 daN	900 daN	780 daN

Taula exemple dels diferents gruixos i càrregues suportades en cordes d'espeleologia (Ref. Peitz)

Normatives

Hi ha molts fabricants que ja gaudeixen d'una certa credibilitat en la seva fabricació, i els recomanem bàsicament a causa de la seva bona trajectòria pel que fa a la seguretat que ens dona, sense citar ningú en concret. A l'hora de comprar una corda ens hauríem de fixar en la targeta tècnica que ens informará de les qüestions següents: el gruix, per assignar-li l'ús que li donarem; el material de què està feta; si està homologada (no acceptarem cordes que no estiguin homologades); les sigles CE a la fitxa tècnica; dinàmica, si és per a escalada; estàtica, si és per a espeleo o barrancs, amb la particularitat que ja hi ha cordes especials per a barrancs; la data de fabricació i la de caducitat.

NO UTILITZAREM MAI CORDES de les quals no sapiguem la seva procedència, perquè poden tenir molt d'ús o algun defecte.

L'elasticitat que hauran de tenir les cordes, ve determinada per les exigències sobre caiguda que li volem demanar. Tenint en compte que es considera que el cos humà, agafat per un arnés, pot suportar una desacceleració màxima de 15G, és a dir, una força de xoc de 1.200 kp, sobre una persona de 80 kg de pes, el factor de caiguda que podem tenir serà l'element que ens determinarà l'elasticitat que hauria de tenir la corda.

Així doncs, en escalada, si considerem que la màxima caiguda possible és de factor 2, l'elasticitat que se li demana a la corda és d'un mínim de 3,6% sota 80 kg. En realitat, les cordes dinàmiques s'acostumen a fabricar amb elasticitats entre el 6 i el 7% per garantir unes forces de xoc febles, ja que en escalada es produeixen caigudes molt sovint.

En espeleologia, si instal·lem la corda de manera que el factor de caiguda sigui com a màxim d'1, l'elasticitat que hauria de tenir la corda seria d'1,8%. Els fabricants, en general, fan les cordes estàtiques amb elasticitats d'entre el 2 i el 2,5%, garantint, així, fiabilitat sense instal·lacions especials.

Quant a resistència, totes les cordes d'espeleo de diàmetre 10 superen els 2.000 kp de resistència sense nus, i els 1.200 kp amb nus de vuit. Si són de 9 o 8 mm, és recomanable instal·lar-les amb nusos de 9 per aconseguir el mínim de 1.200 kp de resistència amb nus.

Les cordes Roca tenen una elasticitat del 0,4% amb 80 kg i donen una gran comoditat a la progressió ja que pràcticament no tenen xiclet, però no poden suportar factors de caiguda superiors a 0,22.

Pel que fa a les cordes de petit diàmetre, el problema, més que la corda, són els bloquejadors que estan dissenyats per a cordes de 10 mm. Tallen les cordes de 9 i 8 mm quan la força de xoc és superior a 500 kp, és a dir, factor de caiguda de més de 0,21.

La solució, tant per a cordes hiperestàtiques com de petit diàmetre, és la mateixa, instal·lar aquestes cordes de manera especial, és a dir, evitant sempre que puguem factors de més de 0,2, i quan no és possible, intercalar nusos esmorteïdors, com ara capçaleres en Y o amb nus esmorteïdor entre l'ancoratge principal i el de seguretat. També s'haurà de posar un nus esmorteïdor sempre que es reinstal·li o reasseguri en tirades de menys de 10 metres.

Materials i mètodes de fabricació

El material que es fa servir actualment en la fabricació de cordes és la poliamida, una fibra "moderna" molt lleugera, resistent i elàstica, que dona pesos de l'ordre 60-65 gr/metre, quan el polièster de la casa Roca, per exemple, dona pesos de 72 gr/metre.

Les cordes d'espeleologia estan formades per:

* Ànima: constituïda per una reunió de torsals (generalment 9) la meitat a esquerres i l'altra a dretes. Tot i que acostumen a ser senars (per aconseguir formes més rodones) sovint queda sense parella i és per això que tenen una certa tendència a giravoltar quan s'es-

tà en aeri. Els colors que afegeixen els fabricants a les cordes són per controlar el color i la data de fabricació.

* Funda: sempre és trenada, gairebé amb màquines de 48 boixets, a pas 2,2, i a banda de treure diferents models es mantenen els colors (predomina el blanc) i el dibuix de la funda a través dels anys. Actualment, les cordes tenen un filtre UVA, igual que les dinàmiques, per protegir-les del sol.

Factor de caiguda

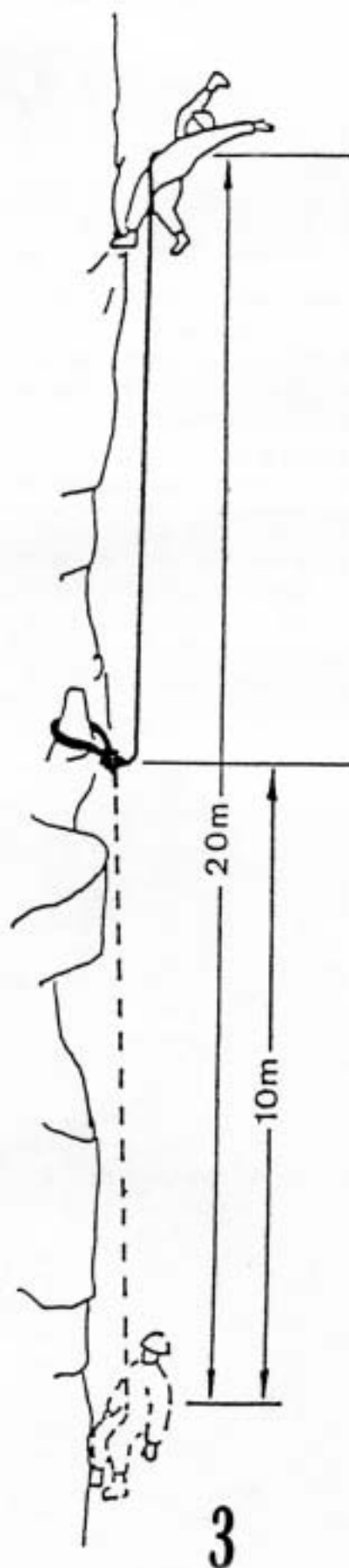
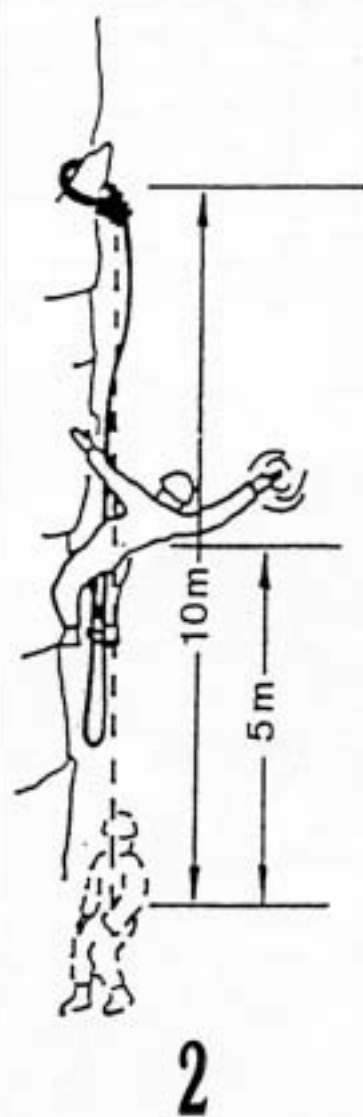
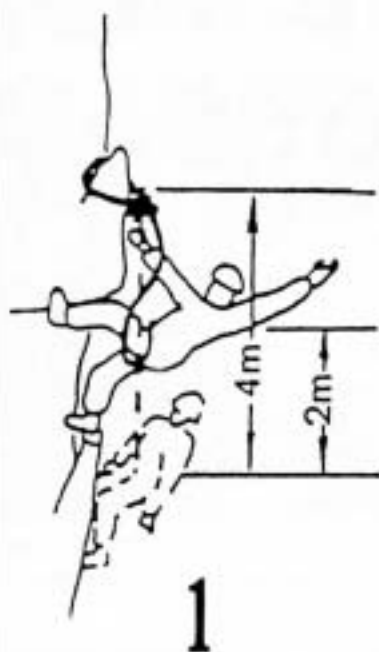
Quan es produeix una caiguda, tenen lloc un seguit de transformacions d'energia. Primer, l'energia potencial que té el cos es transforma en energia cinètica i, després, aquesta, en energia de deformació de la corda. En el punt en què la corda està més estirada és quan atura la caiguda. En aquest punt, el valor de la força sobre els ancoratges i el valor de l'acceleració sobre el cos és màxima; és el que es defineix com a força de xoc.

Quan es plantegen les equacions que defineixen el problema, es pot fer una simplificació que facilita molt els càlculs. S'introdueix el paràmetre del FACTOR DE CAIGUDA que és LA RELACIÓ QUE HI HA ENTRE LA LONGITUD DE LA CAIGUDA I LA LONGITUD DE LA CORDA QUE ATURARÀ AQUESTA CAIGUDA.

$$Fcaiguda = Lcaiguda / Lcorda$$

Un cop resoltes les equacions, s'arriba a la conclusió que la força de xoc depèn només del pes (directament proporcional) de l'elasticitat de la corda (inversa quadràtic) i el factor de caiguda (directa quadràtic).

Resumint, les forces de xoc són molt superiors al pes del cos, i poden provocar el trencament de la corda, de l'ancoratge o ferir l'individu. Hi ha xoc quan en caiguda lliure s'estira totalment la corda i absorbeix l'energia cinètica de la massa quan cau; el seu valor depèn de l'altura de la caiguda. Una caiguda de 2 metres l'energia de la qual és

absorbida per 4 metres de corda, té la mateixa conseqüència que una caiguda de 5 metres sobre 10 metres de corda.

Exemples:

2 m de caiguda
 4 m de corda
 $\frac{2}{4} = 0,5$ (Figura 1)

5 m de caiguda
 10 m de corda
 $\frac{5}{10} = 0,5$ (Figura 2)

En escalada, el primer de cordada està exposat, a vegades, a una caiguda del factor 2 quan es troba damunt del segon i l'assegura (figura 3). Les conseqüències d'una caiguda no estan tant en funció de l'alçada com en funció del factor de caiguda. Una caiguda de 2 metres utilitzant 40 metres de corda és absolutament mínima:

$$(F = \frac{2}{40} = 0,05)$$

Contràriament, una caiguda de 2 metres utilitzant 1 metre de corda pot ser greu:

$$(F = \frac{2}{1} = 2)$$

A les proximitats de l'ancoratge, el perill d'una força de xoc augmenta: a menor longitud de corda, menor és l'energia absorbida. Aquesta situació es dona amb freqüència sota terra.

Una última precisió: un nus absorbeix una energia despreciable en una corda llarga, però important en una corda curta.

Parlant de nusos, en una pròxima ocasió comentarem qüestions relacionades amb els nusos.

Ana M. Gómez

*Grup
d'Escalada
i alta
muntanya*

PIC DE MIDI D'OSSAU

L'estiu del 97 la frontera està situada a mitjan agost amb l'ascensió al Pic de Midi d'Ossau.

Aquest Pirineu tan nostre, tant se val com es parli, té un seguit de meravelles i una d'elles és aquesta muntanya, trencada al seu cim i formant les dues puntes més característiques, el **gran** i el **petit**, parets que fan quedar bocabadats als escaladors més intrèpids; amb els seus 50 milions de «vida» deu haver fet vessar molts tipus de llàgrimes en aques-

ta casa nostra, ens han rodolat de dolor, són les que sempre es volen oblidar, però també han tingut la sort de beure la copa de la glòria per compensar l'amargor d'aquelles, per sort, poques gotes però intenses per a qui les ha hagut de beure.

Aquesta és una muntanya que no crec que la descobreixi per a ningú, però sí que és d'aquelles que molta gent la mira i l'admira des de baix, no és una muntanya que doni facilitats, es deixa

fer però hi has de posar un bon grapat de sorra de la teva banda perquè s'ha de treballar.

La nostra ascensió era dintre d'un seguit d'«entreno-pràctiques» per abordar els Alps un mes després.

Pel pont del 15 d'agost ens hem decidit per aquesta «meravella» del Midi. Per raons laborals de la Lurdes sortim el dia 15 després de dinar, és a dir, a 2/4 de set de la tarda. Després de sopar ens posem a dormir sota d'un

Midi d'Ossau. Punta Jean Santé i refugi de Pombie. Foto: Manel Vidal

Caminet del refugi de Pombia al coll de Suzon. Foto: Joan Toledano

Punta de França vista des de la Punta d'Aragó. Foto: Joan Toledano

La Lurdes i el Robert a la 3a canal. Foto: Joan Toledano

Entrada al Rein de Pombia. Foto: Joan Toledano

La Lurdes, l'Andreu, el Robert i el Tole a la Punta de França. Foto: Anxelu Toledano

magnífic tendall d'una de les botigues del pas fronterer del coll de Portalet. El temps no sembla que ens vulgui donar gust ja que durant la nit plou i al matí el cel no és del tot net; mengem i deixem el vehicle en la zona d'aparcament de la carretera.

Iniciem l'ascensió de cara al refugi de Pombie, el temps no s'aclareix, el pas pel refugi és de parada obligatòria per recuperar aire i agafar aigua a la font. Els companys no el coneixien i fem les presentacions, Lurdes, Andreu i Robert. Segona tirada fins al coll de Suzon, girem a l'esquerra i el corriol s'estreny i s'adreça a la cara est. Ja som a sota de la primera xemeneia, traïem corda i la tornem a guardar ja que s'ha posat negre i comença a ploure. Què fem? Mentre ens ho rumiem ens anem mullant. Co...! També es podia haver esperat cinc o sis hores... Correm

de cara al refugi i encara no hi havíem arribat i ja tornava a fer sol, més co...! Què fem? Anem a mirar la meteo i decidim.

La meteo ens diu que al matí boires i pluja i a partir del migdia el temps s'aclareix. També és mala sort! Ja ens està bé, però, per no haver mirat la informació abans.

Aproximadament a les 12 del migdia tornem a trepitjar el camí del coll i al cap d'una hora ja tornem a ser al peu de la xemeneia; amb decisió la superem, pel pas fi hi ha un pitó per agafar-s'hi. Es continua per un corriol fins que es troba la segona xemeneia, aquesta és més aèria però també fa de més bon pujar. Tot seguit se superen unes petites canals que estan equipades amb uns bons pitons i es va de cara a la sortida de la tercera dificultat, denominada «le Portillon», que desemboca al «Rein de Pombie», una llar-

ga tartera molt fressada per un caminet que tot fent ziga-zaga ens portarà al gran pic que forma una petita enforcadura de dues puntes, la de França i la d'Aragó.

No sols és la panoràmica la que val la pena, també els «partis» que t'ofereixen a sota els teus peus. No explico res més. Només us dic: **busqueu una bona cordada i aneu-hi!**

Després de córrer les dues puntes del Gran Pic iniciem la baixada, sempre amb precaució. A les dues xemeneies muntem el ràpel ja que no val la pena desgrimpant a pèl. A les 6 de la tarda passem pel nostre ja conegut refugi de Pombie de cara a baixar a la carretera i retrobar-nos amb el cotxe, que això vol dir menjar, dormir i una garimba.

Joan Toledano
15-17 agost de 1997

NOTÍCIES I COMENTARIS

CONVENI PER PROTEGIR L'ÀLIGA PERDIGUERA

Determinar si existeix una relació directa entre la presència de línies elèctriques d'alta tensió i l'observada mortalitat per col·lisió de les àligues perdiguera i, en cas necessari, indicar les solucions més adients per millorar la situació són els objectius del conveni establert entre els investigadors Joan Real i Santi Mañosa del Departament de Biologia Animal i l'empresa Red Eléctrica de España, responsable de la major part de la xarxa de transport elèctric d'alta tensió a Espanya.

Aquest conveni és novedós en matèria de protecció d'espècies amenaçades i denota la sensibilitat de l'empresa pel declivi de l'àliga perdiguera —una de les aus més amenaçades dins l'àrea mediterrània— inclosa actualment a la directiva de protecció d'espècies animals de la Unió Europea.

A Catalunya només queden 70 parelles d'àliga perdiguera i la població disminueix a un ritme anual del 3%. Malgrat que les causes que provoquen aquesta mortalitat són complexes, tot indica que el traçat de les línies elèctriques pot ser el responsable d'un nombre molt elevat de morts, per electrocució o per col·lisió.

Autors d'articles en publicacions internacionals sobre la població d'àliga perdiguera a l'àrea mediterrània, Joan Real i Santi Mañosa són responsables del Pla de Conservació de l'Àliga Perdiguera realitzat entre el 1992 i 1996 amb el finançament de la Fundació Miquel Torres.

ALPINISTES EUROPEUS I XERPES DE L'HIMÀLAIA COMPARATS PER PRIMER COP EN UNA TESI DOCTORAL A LA UB

Els xerpes que participen en expedicions d'elit a l'Himàlaia a cotes que superen els 8000 metres presenten, en comparació amb alpinistes europeus, unes adaptacions fisiològiques específiques que milloren la seva resistència a grans altituds, com estudia la tesi doctoral defensada pel metge Eduardo Garrido a la UB, la primera a Espanya en aquest camp.

A més de fer un estudi comparatiu de la resposta fisiològica d'alpinistes europeus i dels xerpes de l'Himàlaia, presenta les primeres imatges cerebrals per ressonància magnètica d'alguns membres d'aquesta ètnia nepalesa, obtingudes per l'equip investigador del Centre Diagnòstic de Pedralbes Antoni Capdevila.

Segons Eduardo Garrido, tot indica que els xerpes són molt més eficients en la captació d'oxigen i no presenten les típiques alteracions que apareixen en el registre cerebral després d'una exposició a hipòxia —baixa concentració d'oxigen— en cotes de gran altitud. Tot i haver-se centrat en els alpinistes, el treball pot ser una eina molt eficaç per a l'estudi de diferents patologies respiratòries que afecten la població de les ciutats actuals.

La tesi ha estat dirigida pel director del Departament de Ciències Fisiològiques i de la Nutrició de la UB Ramon Segura i pel metge Josep Lluís Ventura del Servei de Cures Intensives de l'Hospital Prínceps d'Espanya de Bellvitge,

amb el suport de la secció «Sandoz Sports Research» dels laboratoris Sandoz (actualment Novartis).

EL PI ROVELLONER, UNA CONSECUCIÓ APLICADA PER UNS BIÒLEGS VILANOVINS

Aviat no caldrà ni anar a buscar rovellons a la muntanya. Una empresa vilanovina, Micologia Forestal & Aplicada, constituïda per tres joves biòlegs vilanovins, fa que pugueu conrear rovellons al pati de casa vostra, fent néixer pins a les arrels dels quals s'injecten llavors del rovelló a través d'un procés que es desenvolupa en un laboratori. Un cop tractats aquests pins es poden plantar fins i tot al jardí de casa, tot i que es recomana plantar-los en terrenys pobres, els quals no s'han d'adobar, ni s'han de plantar en llocs on hi hagi pins adults o on hi hagi encara pinedes tallades fa poc temps. Ens asseguren que els rovellons comencen a aparèixer al tercer any després de plantats i la collita pot ser entre 400 i 600 gr per arbre i any.

I si això no fos suficient, si voleu també podreu plantar avellaners, alzines o roures, que us facin néixer tòfones! al preu que van...! I a més també tenen pins per reproduir els saborosos ceps. Així aquesta empresa pot subministrar-vos coníferes i alzines micoritzades per la repoblació forestal i per viviers forestals. Bona prova d'això és que han participat en la sembra aèria del Parc Natural del Garraf que va realitzar la Diputació de Barcelona. Bona sort a aquests científics vilanovins.

COMPRO, VENC, CANVIO...!

Aquest és l'espai del mercat de material de muntanya usat a fi i efecte que els/les nostres socis/sòcies es puguin treure de sobre aquelles andròmines que li facin nosa o que les vulgui canviar per unes de més modernes. L'espai de l'anunci és totalment gratuït. Només cal que feu arribar les vostres ofertes o necessitats al Jordi Vidal (Mago), o bé a Secretaria, abans de la darrera setmana de cada trimestre natural. Ep!, aquí, els negocis són seriosos. Allò que porteu cal que sigui mínimament vendible i que no ho haguem de llençar al drapaire.

VENC PIOLET SALEWA MÀNEC ALUMINI DE 60 CM I FULLA D'ACER

PREU: 5.000 PTES.

Raó: Toni Massana
Tel. 814 74 75

VENC PEUS DE GAT BOREAL «VECTOR» N. 6 U. K.

NOTA: Recautxutat en perfecte estat

Raó: Jordi Chércoles (GEAM)

COMPRO DAVALLADOR I BLOQUEJADOR D'ESPELEO

Raó: Eulogi López

Si us interessa, truqueu al
tel. 815 12 22 i demaneu per Mago

VENC CARBURER ESCUAIN

Preu de venda: 1.000 ptes.

Raó: Joan Rodríguez
Tel. 814 43 97

VENC NEOPRÈ SHORT TALLA M. 3 MM GRUIX

*Preu de compra: 12.000 ptes.
Preu de venda: 5.000 ptes.*

Raó: Ramon Camacho
Tel. 815 90 01

COMPRO FIXACIONS D'ESQUÍ DE MUNTANYA

Raó: Jordi Vidal
Tel. 815 12 22

NO LIMITS

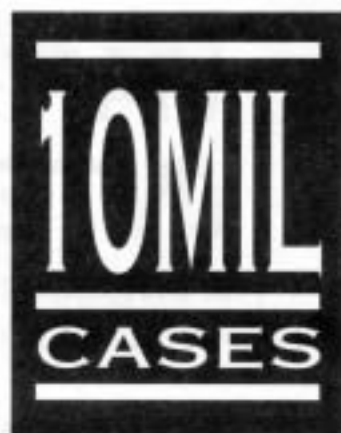
S P O R T

Passió per l'esport

T'equipem amb les millors marques

Vilanova i la Geltrú
Rbla. Ventosa, 3-5
Tel. (93) 815 50 98

Vilafranca del Penedès
C/ Sta. Digna, 3-5
Tel. (93) 817 21 50

*Les millors finques
al millor preu*

C/ Manuel de Cabanyes, 14 (a 59 m de Correus) - Tel. 814 43 33 - VILANOVA I LA GELTRÚ

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

VIATGES
INTERGAVA

V. INTERNACIONAL GAVA, S.A. G.C. 129

LA VOSTRA AGENCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MES DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIO I TREN

OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'A.E.TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!

C. Almirall Colom, 6 - Tel. 8144353 - Fax 8142807 - VILANOVA I LA GELTRU

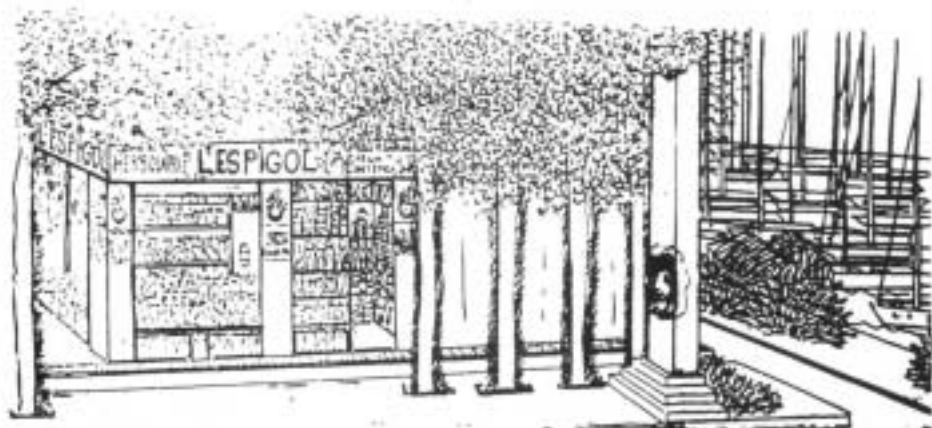
El plaer de comprar

*i ara hem obert botiga a Vilanova,
al c/ Dr. Zamenhof, 28 - Tel. 815 92 14*

P La compra fàcil
PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

GRAN
ASSORTIT
DE
PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

A.E. TALAIA

BIBLIOTECA
ARXIU

El Giraldo

«EL BUEN TAPEO»

junt a la Piscina Municipal

C/. Pelegri Ballester, 19-21
Tel. 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

**INTERSPORT
OLARIA**

Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Tel. 8930470 - Fax 8141436

08800 Vilanova i la Geltrú

TOT PER A L'ESPORTISTA

AVIA
HIGH PERFORMANCE ARTIFICIAL SPORTS SHOES

LANGE

Reebok

boreal

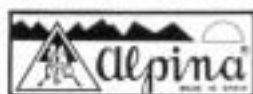
adidas

KÄSTLE SKI
HIGH TECH - MORE FUN

koflach

KARHU

SALOMON

ROSSIGNOL

BLIZZARD

DYNASTAR

ATOMIC
FOR SPORT

TECNO PRO

NORDICA